UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Duobus reis stipulandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

LEX XI.

Scrupuloſam. Siue poſt mortem ſuam ſiue cum morietur, ſiue prius quã morietur, quis fuerit ſtipulatus, valeat ſtipulatio. h. d.

LEX XII.

a **Magnam.** [a] Dies interpellat pro homine, ⁊ vbi eſt dies, ⁊ pena non admittitur more purgatio. hoc dicit. ſecundum lect. quam ego teneo. Hanc materiam plene dic vt l. ſi inſulam. ff. de verbor. obliga. ⁊ gloſſ. in l. ⁊ ſi poſt tres. ff. ſi quis cau.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Magnam. Uide Bart. in l. ſi ex legati cauſa. de verb. oblig. per Bart. in d. l. ſi pacto quo penam. ſ. de pact. vide que dixi in l. Mutiane, poſt Bart. ff. de condit. ⁊ demonſtr. Et hic intellige, vt per Bart. in d. l. ita ſtipulatus. in verſi. ij. princ. ⁊ verſi. iiij. videndum. Et ad hanc l. vide Pau. de Caſt. conſi. xcvj. ⁊ Rom. in rub. de arbitr. Et dum dicitur in hac l. quod dies interpellat pro homine, adde quod hoc eſt verum in die tacita, vt eſt gloſ. menti tenenda, ⁊ Imol. ibi in l. ſi mora. ſolu. matr. ⁊ in c. potuit. de loc. in l. ij. ſ. de iur. emph. quam tene menti, ſecundum illam glo. que etiam probat illam eſſe in tempore adiecto miſerationis gratia, vt eſt tempus, an ad teſtationem dotis. Ita ergo per lapſum illius conſtituitur in mora, vt voluit illa not. gloſ. ſicut per lapſum cuiuſlibet temporis. Item regula huius l. fallit in die parua. ſcilicet in qua ſit impoſſibile expediri. Ita dicit Bartol. per illum text. in l. ſi mihi, ⁊ tibi. §. j. de leg. j. Quod not. eſſe intelligendum ſecũdum no. in l. continuus. §. illud. de verb. oblig. Item quod hic dicitur de die, hoc etiam locum habet in hora. ſecundum Bald. in l. j. C. ne lice. tertio prouo. Item nõ habet locum iſta lex in die incerta, vt promitto cum eris legitime etatis ſecundum Bal. in l. ſi pacto quo penam. ſ. de pact. licet videatur loqui aliter Bald. in d. l. ſi pacto quo penã. Et quod dixi de die incerta, vide Bart. in l. ita ſtipulatus. de verbo. oblig. ⁊ quod dixi de die tacita, adde queſtionem ſimilem in l. ſi duo. §. fi. de conſti. pec. in iij. q. ⁊ no. Bart. in rub. ſ. de conſti. pec. ⁊ Bart. in d. l. ita ſtipulatus. Sed de hac materia ſingulariter per Cy. ⁊ Bald. in l. fin. in §. j. ſ. de iur. dot. Et de die tacita eſt text. in l. quoties in die. iuncta. l. ſeq. ⁊ ibi Bart. ⁊ Imo. de verb. oblig.

P. PAV. P. ¶ Magnam. Uide Iaſ. ⁊ Soci. ⁊ Bald. in l. ſi mihi, ⁊ tibi. §. j. in ij. not. ff. de leg. j. ⁊ in l. vinum. ff. ſi cert. pet.

LEX XIII.

a **Veteris.** [a] Promiſſio dandi, vel faciendi ſimpliciter concepta porrigitur ad promiſſoris heredes, idem ſi conferatur poſt mortem promiſſoris. h. d. cum l. ſeq. ¶ Oppon. de l. centeſimis. §. j. ff. eo. Sol. quedam ſunt facta, que coherent mere perſone, ⁊ illa nõ tráſeunt ad heredes, vt ibi, ⁊ l. j. §. ne autem. de cad. tollen. ¶ Quedam ſunt facta, que mere perſone non coherent, ſed poſſunt per alium expediri, ⁊ iſtorum obligatio tranſit ad heredes. Ita loquitur hic. ¶ Contra hoc oppo. nunquam factum vnius videtur factum alterius, vt l. ſi non ſortem. §. libertus. ff. de condi. indeb. Sol. factum vnius, non videtur factum alterius vere, vel ficte. Hec autem fictio habet locum primo, quando hoc agitur expreſſe, vt l. nemo eſt qui neſciat. de duobus reis, ⁊ ibi not. Secundo, quando confertur factum alterius in tẽpus mortis, quia tunc videtur actũ tacite, quod heres faciat, vt l. ſi. huius ti. ¶ Tertio, quãdo ille, qui facere promiſit, aliquo modo legitimo impedit, vt morte, vel alio caſu, vt hac l. ⁊ l. de pollicitationib[9]. ff. de polli. Predicta vera, niſi eſſet electa induſtria certe perſone, vt l. inter artifices. ff. de ſol.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Veteris. Uide Bar. in l. ſi ſic. la grande. de verb. oblig.

LEX XIIII.

a **Optimam.** [a] Verba enũciatiua in contractibus prolata, probationem inter ipſos contrahentes inducunt, donec contrarium doceatur. h. d. ¶ Not. illud. quod dixi in ſummario, quod talia verba enunciatiua fidem faciunt inter contrahentes, quod facit ad fines plebanatus. Dicit gl. quam vid. iſtis ſ. de iure delib. in l. cum aliquis. ff. de leg. iij. l. predijs. §. Titio. Secundo no. ex hac b lege, quod dies, ⁊ locus, debeant inſeri in inſtrumento.[b]

ADDITIONES.

AND. BARB. ¶ Optimam. Et vide pro intellectu huius l. Innoc. ⁊ alios. in c. cum in iure. de offic. deleg.

¶ Optimam. Uide Lanc. Deci. authen. ſi quis in aliquo. in fi. C. de eden. ⁊ ibi Iaſ. verſic. vltra Bart.

a ALEX. ¶ Optimam. Limita vt probatur in auth. ſi quis in aliquo. ad fi. ff. de edend. Item limita, niſi principaliter tractaretur de enunciatione, vt probatur in c. illud. ⁊ ibi Ant. de But. de preſum. ⁊ Bal. in l. ad probationem. De hoc eſt glo. hic in verſi. ſeruus. Et vide ad hanc l. Bald. in l. cum aliquis. de iure delib. vbi limitat hic dicta. Item dum hic dicitur, quod poteſt probari abſentia, dicas quod teſtes debent deponere hoc modo, quod viderunt illum in tali loco commorari. ita quod per interuallum temporis quo eum viderunt, non potuiſſet ire ad locum, de quo ſit mentio in inſtrumento. Ita dicit Ioan. Andr. vt ibi refert Abba. in c. ex tenore. de teſt. ⁊ dicit Bald. ibi quod hoc poſſet probari poſt dicta teſtificata, ſecũdum doct. ibi etiam dicit elici practicam ex illo c. in prin. vide Bart. in l. ſciendum. de verb. oblig. ⁊ in auth. ſi quis in aliquo. ſ. de eden. ⁊ ad hanc l. vide not. per Innoc. in c. cum in iure. de offic. deleg. ⁊ in c. quoniam. contra. de proba. ⁊ gloſſ. ſuper verſi. ⁊ perſonas. vide Bald. in authen. ſi quis in aliquo. ⁊ ibi dicta poſt eum. ⁊ vide ad hoc dicta Bart. in l. gerit. de acquir. hered.

b ALEX. ¶ In inſtrumento. An dies ⁊ locus debeat inſeri in inſtrumento, adde Bart. in l. lecta. in fi. ſi cert. petat. ⁊ in l. de pupillo. §. qui nunciat. de oper. noui nunciat.

De inutilibus ſtipulationibus. Rubr. XXXIX.

LEX. I.

Ex ſtipulatione. Pupillus non poteſt obligari ſine autho. tu. hoc dicit. Utrum pupillus obligetur naturaliter, vel non, gloſſ. tangit hic. Dic vt plene, vt l. j. ff. de noua.

LEX II.

a **Libera.** [a] Stipulatio penalis, non valet in matrimonijs. hoc dicit.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Libera. Stipulatio dolo inita valet etiam. ope tamen exceptionis ſi reſcindatur. limita niſi fauore dotis, quia tunc dolus dans cauſam ſtipulationi, eam vitiat ipſo iure. in l. ſi cum mulier. ⁊ ibi Imol. ff. ſol. mat. Item limita niſi dolus daret cauſam diſtractui appoſito ſuper contractu ſtricti iuris, quia licet tunc ille diſtractus ſit ſtricti iuris, tamen ſumit naturam bone fidei, vt probatur in l. ſub pretextu. ⁊ ibi Barto. ſ. de tranſact. Item limita, niſi eſſet appoſita ſuper contractu bone fidei. Gloſ. eſt in l. ſi quis cum aliter. ⁊ ibi vide de verb. oblig.

LEX. III.

Ut inter. Inter abſentes nõ poteſt contrahi ſtipulatio, nec alteri ſtipulari. Itẽ quando petitur intereſſe, admittitur petitio incerta, certificanda per ſententiam. h. d. Signa tex. in fi. ibi, ob incerte actionis, ⁊c. De quo videbitis in l. certi condictio. ff. ſi cert. pet.

De duobus reis ſtipulandi. Rubr. XL.

LEX II.

Creditor. Hic habes authenticã que ponit qualiter cõſtituantur duo rei. Hanc l. ⁊ authenticam commentaui. ⁊ eſt vtiliſſima repetitio.

AVTHENT.

7 ☞ In obligatione continente aliquid indiuiduum obligatione, ⁊ ſolutione, an ⁊ quando conſtituantur duo rei.

9 Qui obligantur acceſſorie, an ⁊ quando teneantur inſolidũ, ⁊ ſint duo rei debendi.

10 Plures gerentes aliquod officium, vel aliquam adminiſtrationẽ, qualiter obligentur, ⁊ ſint duo rei debendi.

11 Si ex pluribus mercatoribus, vnus contrahat, an quilibet teneatur inſolidum, ⁊ ſint duo rei.

16 Quando plures tenentur ex delicto inſolidum, non ſunt correi.

17 Si plures tenentur ex quaſi maleficio, non ſunt proprie duo rei.

18 Pater ⁊ filius, an ſint duo rei credendi, quando filius acquiſiuit obligationem, ⁊ actionem, ex cauſa peculij profectitij.

21 Plures rei debendi poſſunt ſimul conueniri.

23 Creditor quando poſſit vnum ex pluribus inſolidum obligatis conuenire.

27 Unus ex duobus reis credendi poteſt agere procuratorio nomine alterius.

29 Si ad vnum ex correis peruenit tota quantitas, an alius poſſit petere quod ille prius excutiatur.

30 Ut beneficium diuiſionis competat, qualiter intelligantur preſentes, vel abſentes correi, ⁊ quõ probetur preſentia vel abſentia.

31 Altero ex correis non datur tempus cõtradicendi inſtantie, ſicut fideiuſſori.

32 Quando vnus ex reis eſt preſens ⁊ ſoluendo: ſed non poteſt conueniri, quid agendum ſit circa beneficium diuiſionis.

33 Beneficio diuiſionis poteſt renunciari.

35 Solutio facta alteri ex correis credendi, an tollat alteri actionem.

36 Uno ex correis debendi totum ſoluente, alius liberatur in totum.

37 Solutione partis facta ab altero, an videatur facta diuiſio.

38 Unus ex correis credendi, recipiendo partem ab vno ex correis debendi, preiudicat alteri correo.

43 Sententia lata pro vno ex reis debendi, an proſit alijs.

44 Sententia condemnatoria lata contra vnum ex reis debendi, nocet alteri.

45 Sententia lata pꝛo vno ex coꝛreis credendi,aut contra vnum,nocet ⁊ pꝛodeſt alijs.
46 Juramentum factum per vnum ex coꝛreis,quando pꝛoſit,vel noceat alijs.
47 Juramentum delatum per vnum ex reis debendi, quando nocet coꝛreo.
48 Juramentum delatum ab vno ex reis credendi,an noceat alteri.
49 Pactum factum vni ex coꝛreis debendi,quando pꝛoſit alijs.
51 Factum ab vno ex coꝛreis quod noceat alteri,quantum ad interrumpendam pꝛeſcriptionem quo ad alium.
52 Pactum factum ab vno ex reis credendi, quando pꝛoſit vel noceat alteri.
53 Nouatiõ vnius ex reis debendi,quando pꝛoſit alijs,⁊ quid in reis credendi.
54 Si vnus ex duobus reis credendi, ex contractu iuriſgentium liberat reum per ſtipulationem, ⁊ acceptilationem ſubſequentem, an alteri reo pꝛeiudicet.
55 Nouatiõ facta per delegationem per vnum ex reis credendi, vel debendi,quando alijs pꝛoſit vel noceat.
56 Ceſſio facta ab vno ex reis credendi, vel debendi, quando pꝛoſit, vel noceat alteri.
57 Confeſſio facta per vnum, tam ex reis debendi, quam credendi, quando noceat alijs,vel quando pꝛoſit.
58 Ex ſucceſſione alterius coꝛreoꝛum,quãdo obligatio extinguatur.
59 Moꝛa vnius ex coꝛreis,quando noceat vel pꝛoſit.61.62.
60 Si creditoꝛ fuit in moꝛa recipiẽdi ab vno ex reis debendi, qui obtulit pecuniam petitam que poſtea perempta eſt,an alteri pꝛoſit.
63 Creditoꝛ ſi fuit in moꝛa, vno ex reis offerente,⁊ creditoꝛ interpellauit alium reum, qui non obtulit, an per hoc videatur purgata moꝛa.
64 Culpa vnius coꝛreoꝛum,quando alteri noceat.
65 Reſciſio facta in perſonam vnius coꝛreoꝛum, quando alteri noceat.
66 Exceptio competens vni ex coꝛreis debendi, quando poꝛrigatur ad alterum.
67 Duo rei debendi, an videantur inuicem fideiubere.⁊ num.69.
68 Ex fideiuſſione duplex contrahitur obligatio.
71 Si vnus ex pluribus tutoꝛibus, curatoꝛibus depoſitarijs, commodatarijs, vel adminiſtratoꝛibus ciuitatis ſoluit, qualiter ab alio repetat.
73 Si vnus ex duobus reis debendi ſuo iuramento liberat alium,ab eo non repetit.
74 Coꝛreus,qui fuit liberatus acceptilatione, quando poſſit ab illo, qui eſt liberatus,repetere.
75 Coꝛreus damnificatus culpa alterius poteſt ab eo repetere.
76 Coꝛreus credendi, quando ab altero coꝛreo,qui ſolutionem recipit,repetere poteſt,⁊ qua actione.
77 Quando vnus ex reis credendi, aliquem liberauit facto, an alter ab eo repetere poſſit.
78 Actio,que cedi debet vni ex coꝛreis, quando,quo iure,⁊ inquantum cedi debeat.

Hoc ita. Hec auth. diuiditur in duas partes. Pꝛima loquitur qualiter plures rei debendi debeant cõueniri. Secunda,qualiter vni coꝛreoꝛum cõtra alium ſubueniatur. Bꝛeuiter hoc intendit. Creditoꝛ poteſt debitum ab vno ex coꝛreis exigere, ⁊ exacto contra alium ſuccurritur. hoc dicit. Pone caſum in terminis ad authen. que tractat ſimiliter de modo conſtituendi duos reos, ⁊ etiam de modo exigendi.Et diuiditur hec authen.in duas partes pꝛincipales. Pꝛimo loquitur quando eſt actum, vt teneantur inſolidum,vel ſubeſt inopia,vel abſentia.Secundo loquitur, quãdo non eſt actum,nec ſubeſt inopia,vel abſentia. Secunda ibi,ſinautem.Et iſtas partes potes ſubdiuidere in alias particulas,vt patet per ſe,⁊ authen.non eget ſummario, quia ſummata eſt, ⁊ ſumma eius eſt duarum columnarum, que ſunt in coꝛpoꝛe authen.eo.coll.vij.vnde hec ſumitur. Ex his ergo pꝛimo nota qualiter duo rei conſtituantur. De hoc ſolum in auth.dicitur.Secundo qualiter exigantur, ⁊ de hoc tangitur in l.j.j.reſponſo.⁊ in authent.eod. Tertio, qualiter exacto contra coꝛreum ſuccurratur, de hoc l.j.ij.reſpon.Oppon.pꝛimo ad l.⁊ videtur quod inter coꝛreos debeat diuidi actio,vt ff.de admi.tu.l.non plures.de tu.⁊ ra.diſt.l.j.§.nunc tractemus.Sol.illud in duobus reis,qui inciderunt in obligationem ex neceſſitate, vt tutoꝛ, vel curatoꝛ hic quando ex voluntate. Secundo oppon.quod idem ſit quando ex voluntate,vt l.fin.§.de conſti.pe.⁊ ff.de fideiuſ.inter eos,⁊ d.l.j.§.nunc tractemus.Sol.ibi in duobus reis non pꝛincipaliter obligatis.Tertio,contra pꝛedictam ſol.opp.quod etiam fideiuſſoꝛes non habent beneficium diuiſionis,vt l.ſi.ff.rem pup.ſal.fo.Sol.Fallit in pluribus fideiuſſoꝛibus datis ab vno tutoꝛe, ⁊ curatoꝛe, ⁊ ratio ibi patet. Jſta tria contraria,licet hanc legem reſpiciant,tamen ponuntur in glo.vlt.huius aut.Quarto oppo.⁊ videtur quod duo rei habeant ex conuentione beneficium diuiſionis, vt in hac auth.⁊ in coꝛpoꝛe vnde ſumitur. Solu. Fateoꝛ quod in hoc iura antiqua coꝛrigantur per authen.iſtam,ad ipſam ergo auth.accedamus. Quinto opp.dicitur in auth.quod requiritur,quod ſpecialiter agatur,quod vnuſquiſque teneatur inſolidum. Contra, quia etiam per alia verba poſſunt conſtitui duo rei,vt Jnſtit.eo.§.j. Sol.dicunt quidã quod iura antiqua per iſtam auth.non ſolum ſunt coꝛrecta in modo exigendi,vt §.dixi ſed etiam in modo conſtituendi,quia olim ſufficiebat quod diceret, quod eſſent duo rei,vt ff.eod.l.reos.§.cum in tabulis.vel alia verba equipollentia,vt inſtit.eod.§.j. Sed hodie eſt neceſſarium quod expꝛeſſe dicatur, quod teneantur inſolidum,vt hic.Et hoc videtur tenuiſſe Dy.⁊ Jac.de Aret. Alij dicunt contra, † quod in modo conſtituendi nil immutatur. Et quod hic dicitur, ſi agatur expꝛeſſe, intelligunt per hec verba aut equipolentia,⁊ ſic ceſſant contraria.Et hoc ſatis patet Jnſti.eo.§.j.j.reſpon.⁊ §.cum in tabulis.⁊ tenet gl.huius auth.⁊ in coꝛpoꝛe vnde ſumitur.in pꝛinc.⁊ in d.§.cum in tabulis.⁊ hoc tenet hic Jac.de Aret.Cyn.Jac.de Bel.Jac.But.Ray.de Foꝛ.⁊ omnes, quibus aſſentio,⁊ in quo fiat mutatio per iura noua.j.in quolibet paſſu dicam. Sexto oppo.⁊ videtur, quod altero abſente datur terminus pꝛeſenti ad eum pꝛeſentandum,vt in auth.pꝛeſente.j.eod.tit.Sol.Jbi in fideiuſſoꝛe pꝛincipali,hic in duobus pꝛincipalibus, arg.j.tit.j.l.ſancimus.coniuncta l.⁊ ſi poſt tres.ff.ſi quis cau. His ergo viſis, veniamus ad materiam iſtam.Quero pꝛimo,qualiter conſtituantur duo rei debendi. Secundo, qualiter exigantur,⁊ qualiter exigant. Tertio,an factum vnius pꝛoſit vel noceat alteri. Quarto, qualiter vni contra alterum coꝛreoꝛum ſuccurritur, ⁊ hic examinabitur qualiter,⁊ an fideiubere videantur inuicem,vel non.
2 Pꝛimo igitur † pꝛincipaliter, queritur, qualiter conſtituantur duo rei debendi, ⁊ credendi, ⁊ iſta queſtio habet multas acceſſoꝛias. Et pꝛimo videamus,quando in obligatione eſt aliquod indiuiduum, ⁊ ſcias quod obligatio cõtrahitur verbis,conſenſu,vel teſtamento,que quantum ad hoc equipollent, ff.eo.l.eandem rem.in pꝛinc. Pꝛimo de reis debendi, qui pꝛincipaliter obligantur. Jn iſtis ſic diſtingue,aut eſt actum expꝛeſſe,vt teneantur inſolidũ,⁊ ſunt duo rei,vt hic.Aut non eſt actum expꝛeſſe,⁊ tunc aut obligauerunt ſe, aut teſtatoꝛ obligauit eos alternatiue,⁊ ſunt duo rei,vt §.de cõſti pec.auth.ſi quando.ff.de leg.j.l.ſi ex toto.§.j.⁊ no.ff.eo.ti.l.antepe. Aut copulatiue,⁊ tunc aut ſunt duo actus pꝛomittendi,⁊ due reꝛum pꝛomiſſiones, vt tu pꝛomittis mihi codicẽ,⁊ Titius pꝛomittit mihi Digeſtum, ⁊ tunc aut non appoſuit verbum, eundem, ⁊ ſunt duo. Aut appoſuit,⁊ nõ ſunt duo rei,ſed ſunt due obligationes diuerſarũ ſummarum. Secus ſi appoſuit,vt Jnſti.eo.in pꝛinc.⁊ §.duo.⁊ de ſtipu.ſer.l.ſi ex re.§.ſi ipſi.⁊ l.ſi ſeruus communis ſic ſtipulatus ſit.⁊ in gloſ.j.huius auth. Aut fuit vnus actus pꝛomittendi, ⁊ due reoꝛum expꝛeſſiones, vt ego decem, ⁊ Titius decem pꝛomittimus tibi,⁊ erunt duo rei debendi.argu.ff.de verb.oblig.l.ſtipulatio iſta.§.eum qui.quia ſemper vnicum actum pꝛomittendi videtur intelligere de eiſdem decem. Aut eſt vnus actus pꝛomittendi,⁊ vna rei expꝛeſſio, ⁊ tunc aut eſt appoſitum per nomen diſtributiuum quilibet,quod de ſui natura cuilibet attribuit rem in ſolidum, vel aliud ſimile, tunc etiam erunt duo rei debendi, vt l.ſi pluribus.in pꝛinc.⁊ ibi no.ff.de leg.j. Aut tale diſtributiuum adiectum non eſt,ſed ſimpliciter dictum,tu ⁊ Titius pꝛomittitis mihi centum,⁊ tunc ſi quidem eſt actum quod teneãtur inſolidum,vel quod ſint duo rei,tunc erunt duo rei,alias quilibet tenet in parte, vt hic,⁊ d.l.reos.§.cum in tabulis. Sed an de his ſit aliquid innouatum per iura Authen.gloſſ.in l.ij.ff.eod.dicit quod ſic,⁊ tangitur in d.§.cum in tabulis.⁊ ibi non firmat aliud,⁊ Azo in Summa huius tit.⁊ ff.manda.l.ſi mandato Titij.§.Paulus.el ij.⁊ l.creditoꝛ.§.duobus.eod.tit.Et hoc videtur tenere Jac.de Aret.in d.l.ij.ff.eod.ſcilicet quod hodie eſt neceſſe, quod expꝛimatur inſolidum per hanc legem, nec ſufficit quod ſint duo rei, niſi expꝛimatur inſolidum,per hanc auth. Sed gl.in coꝛpoꝛe eo.tit.ſuper verſi.ſuſtinere,tenet quod in modo conſtituendi nihil ſit innouatũ,vt Jnſti.de fideiuſ.§.ſi plures.tangitur in glo.in d.§.cum in tabulis.Et hoc tenet Dyn.⁊ Cyn.⁊ Jac.de Bel.⁊ omnes Modern.quod placet. Siue ergo expꝛeſſe, ſiue tacite agatur, ſatis eſt, vt patet ex diſtinctione pꝛecedenti. Quod tenet gloſ.j.huius auth. Ad idem facit, quando cõtrahitur obligatio alternatiue, licet inſolidum non expꝛimatur,tamen ſufficit,vt d.auth.ſi quãdo pꝛeallega.Preterea, idem eſt dicere, quod ſint duo rei,⁊ expꝛimere inſolidum vt §.cum in tabulis.⁊ l.eandem.eo.tit.⁊ in hoc nihil eſt innouatum per iura
3 authen.Secundo †quero,de duobus reis credendi,qualiter conſtituantur. Et circa pꝛedicta dic, Aut eſt actum quod ſint duo rei credendi,⁊ non eſt dubium. Aut non eſt actum,⁊ tunc aut diſpoſitio eſt collata in eoꝛum perſonam alternatiue,aut copulatiue. Pꝛimo caſu,aut vni eoꝛum tantũ poteſt acquiri obligatio,⁊ alter habetur

habetur vt adiectus,⁊ nõ erũt duo rei credẽdi.ff.de cõſt.pec.l.ſed
⁊ ſi filio.§.j.⁊ l.j.§.ſi fructuarius.j.de ſtipul.ſeruo. Aut vtriqꝫ põt
acquiri,⁊ tũc aut electio fuit collata in perſonam ⁊ in voluntatem
debitoris,⁊ valet,⁊ erunt duo rei credẽdi,vt de le.ij.l.ſi Titio aut
Seio. Aut non fuit collata in poteſtatẽ debitoris,⁊ tũc de iure an
tiquo vitiabitur ſtipulatio,vt d.l.ſi fructuarius.de ſtipula.ſeruo.
Sꝫ hodie vꝫ,⁊ alternatiua reſoluitur in coniunctã,vt l.cum quis
dam.§.de ver.ſig.que loqtur tam in ꝯtibus inter viuos,quã in vl
timis voluntatibus,vt ibi cũ ſimilib. Vñ erit dicendũ idem ꝙ ſta
tim dicã de copulatiua. Predicta vera qñ diſpoſitio confertur in
perſonam vtriuſqꝫ equaliter,alias ſi tantum vnus ſtipularetur ſi
bi vel alteri,ſemꝑ ille alius haberetur,vt adiectus,vt l.eũ q.§.qui
ſibi.de verb.ob. Fallit in caſu l.Caius.ff.ſolu.matr.quod dic vt ibi.
Secundo caſu,quando diſpoſitio confertur copulatiue,tunc di
ſtingue ꝑ omnia vt ſ.dixi circa duos reos debẽdi,lꝫ hic ſit aliqua
differentia inter duos reos debẽdi per eaſdem ll.⁊ in hoc etiã ni
4 hil eſt innouatum per iura Auth. Tertio quero,† quid in obliga
tione,que re contrahitur ad diuidua,vt tantundem reddatur in
genere,vt in mutuo,an poſſint cõſtitui duo rei debendi. Et vñ qꝺ
ſic,vt ſ.ſi cer.pe.l.ſi non ſinguli,vt j.eo.l.propter. Contrariũ tenẽt
Dy.Marti.Sil.⁊ Ray.dicẽtes ꝙ añ poſſent cadere ſydera de ce
lo,quam obligatio que re contrahitur,trahatur ad vltra quã ad
reum peruenerit,vt l.ſi tibi.in prin.ff.de pac. Et reſpondent ad le
ges contrarias,ꝙ ibi fuerint cõſtituti duo rei verbis,⁊ non re. Cõ
muniter oẽs tenent contrarium per l.eandem rem.in princ.ff.duo
bus reis,⁊ per l.ſi non ſinguli,⁊ per l.propter mutuam. Ad cõtra
rium reſpondeo,quod ſi vni numeratur aliorũ voluñtate, omnibꝰ
numeratum videtur iuris fictione,vt no.per glo.in d.l.ſi nõ ſingu
li.preallegata. Sed cõtra hoc inſtatur. Id,ꝙ eſt impoſſibile ꝑ na
turã,non põt fieri poſſibile per legẽ vt l.ſi pater.i fi.ff.de adoptio
ni.l.qui ad certũ.ff.loca. Sed impoſſibile eſt ſm naturam,eandem
pecuniam peruenire ad plures inſolidũ,ergo non põt fingi. Hui
timore dicit Pe.qꝺ non fingitur ad plures perueniſſe inſolidum,
ſed ad ſingulos peruenit in veritate,⁊ ſic non naſcuntur plures
obligationes,ſed vna,que tenet plures homines,ſicut vnus funis
ligat plures boues. Et hoc tenet Cy.in l.ſi non ſinguli,⁊ l.propter
mutuam. Hoc non placet,quia licet in pluribus reis ſit obligatio
reſpectu eiuſdem effectus,quia ſufficit vna exactio,vt ff.eo.l.ij.in
fin.tamen in veritate ſunt plures obligationes,⁊ quilibet tenetur
propria obligatione,vt ff.eo.l.eandem rem.§.fi ⁊ l.ii reꝰ.de fideiuſ.
l.generaliter. Tene ſol.glo.quod fingitur pecuniam ad quemlibet
5 perueniſſe pro ſolido. Nec obſt.† quod dicitur. Lex nõ fingit ſuper
impoſſibili,qꝛ verũ eſt ſuper eo qꝺ eſt impoſſibile in genere, vt qꝺ
filius ſit antiquior patre. Sed ſi in genere eſt poſſibile,licet ſit im
poſſibile in his terminis,quibus loquimur,tũc lex fingit. Exemplũ
impoſſibile eſt ꝙ ille,qui eſt filius Titij, ſit filius meus, tamẽ qꝛ in
genere eſt poſſibile ꝙ habeã vnum filiũ talem,⁊ eius etatis,poteſt
fingi per ius quod talis ſit filius meus,vt d.l.ſi pater. cum ſeq.de
adop. Sicut etiã impoſſibile eſt qꝺ ille qui fuit apud hoſtes,ſem
per fuerit in ciuitate,⁊ tñ lex poteſt fingere,⁊ fingit ſic in alijs plu
ribus,ita hic poſſibile eſt in genere ſuo qꝺ talis pecunia peruenis
ret ad te,⁊ ad me,ideo põt iudici per fictionẽ. Licet enim in caſu,
in quo ſumus,ſcꝫ donec pecunia eſt apud vnum, impoſſibile eſt ꝙ
ſit apud alium,tñ poſſibile eſt in genere:⁊ ita ego dixi in l.ſi is qui
pro emptore.ff.de vſucapi. Vel aliter,impoſſibile eſt quod eadem
pecunia perueniat ad plures inſolidum,⁊ remaneat in effectu.ſed
bene põt peruenire ad plures,⁊ quod remaneat apud vnũ in effe
ctu,ita per iſtam fictionẽ fingitur,⁊ inducitur,vt omnes teneãtur
inſolidũ,tamẽ nõ in effectu,qꝛ vna exactio ſufficit. Concludo ergo
ꝙ duo rei debẽdi poſſunt in mutuo cõſtitui,ſi hoc agatur ſine aliqua
ſtipulatione, ſicut dictũ eſt in alijs obligationibꝰ, dico idẽ in duo
bus reis credẽdi per d.l.ſi nõ ſinguli.ſ.ſi cer.pet.⁊ l.cum te. Quar
6 to quero,† quid in obligatione, que re cõtrahitur,vt eadẽ ſpecies
reddatur,vt in depoſito, cõmodato,⁊ ſimilibꝰ Reſpon.debes ſci
re,quod ex hoc cõtractu naſcunt̃ due obligationes. Vna primiti
ua ad rei reſtitutionẽ,alia ſecũdaria ratione doli,vel culpe commiſſe
iure. Aut ergo queris de illa prima obligatione ad rem reſtituen
dum,⁊ tunc ita demũ conſtituuntur duo rei debendi,ſi hoc actũ eſt,
vt de loca.l.ſi diuiſa.alias quilibet tenetur pro parte,arg.ff.com
modati.§.heres,⁊ depoſiti.l.ſi duo.licet quãdoqꝫ quilibet pro par
te teneatur,⁊ ſic eſt diuidua obligatio quo ad obligationẽ, tamen
vnus ſoluẽdo partẽ non liberatur,⁊ ſic eſt indiuidua quo ad ſolu
tionẽ,vt d.l.ſi duo.ff.depoſiti. Et de hoc plene dixi in l.eadẽ. §.Ca
to.de ver.obli.licet cõtra hoc dicat gl.ſed neſcit quid dicat.ff.de
poſi.l.j.§.ſi apud duos. Si vero queris de obligatiõe,que ratione
doli vel culpe cõtrahitur,tũc aut eſt actum qꝺ ſint duo rei, ⁊ ſunt.
Aut nõ eſt actũ, tũc aut vnus tantũ contrahit,⁊ cõmittit dolũ vel
culpã,⁊ ille ſolus tenetur inſolidũ. Aut omnes,⁊ tunc tenent̃ tan
quam rei, vt d.l.j.§.ſi apud duos,⁊ l.ſi vt certo.§.ſi duobus.in fi.ff.
cõmo.⁊ d.l.ſi duo.depoſi.⁊ hoc de reis debẽdi. Rei vero credendi

in tali obligatione,nõ conſtituunt̃, niſi hoc agatur,vt d.l.ſi duo.ff.
7 depoſiti. Quinto quero,† quid ſi in obligatiõe venit aliquid ꝙ ſit
indiuiduũ, quo ad obligationẽ ⁊ ſolutionẽ, vt via,iter,actus,⁊ qꝺ
ſimile. Reſpõ.gl.que eſt in l.reos.§.cum in tabulis.ff.eo.ꝙ olim in
his conſtituebant̃ duo rei,etiam ſi non exprimeret̃,hodie autẽ per
aut.eſt aliter tam in indiuiduis,quã in diuiduis. Doct. Moderni
reprobãt illam gl.qꝛ per ius aut.nihil eſt innouatũ in modo cõſti
tuendi,ſed in modo exigẽdi, qꝛ introducitur beneficiũ diuiſionis,
vt dictũ eſt. Vnde ſicut generaliter olim in diuiduis plures tene
bantur inſolidũ,⁊ ſi non ſit dictũ, ita ⁊ hodie,⁊ in hoc oẽs concor
dant. Sed an ſint duo rei,eſt opi. Iac.de Bel.in aut.eo.tit.⁊ tenet
ꝙ ſint duo rei,putãs forte ꝙ ſemper quãdo plures tenerentur in
ſolidum,dicãtur correi. Pet.⁊ Cy.cõtra in hac aut.qꝛ dicũt ꝙ non
ſunt duo correi,licet inſolidũ teneãtur,⁊ hoc puto verum. Primo
per caſum l.rem hereditariã.ff.de euict. Secũdo per gl.ff.de verb.
oblig.l.ij.§.ſi tamẽ hominẽ. Tertio per rationẽ,in duobꝰ reis cre
dendi.ſi vnus egit lit.conteſt.alius nõ poteſt agere.ff.eo.l.ex duo
bus. Sed in his qui habẽt actionem inſolidũ,ex natura indiuidui,
vno agente alius poteſt agere, vt ff.de verb.obli.l.ij.§.ex his,ergo
non ſunt duo rei. Plus dico ꝙ etiam ſi expreſſe eſſet dictũ ꝙ inſo
lidum tenerẽtur,nõ eſſent duo rei,qꝛ eſſet exprimere ea,que tacite
inſunt. Sed debet ſic exprimi, ꝙ animo cõſtituendi duos reos ſic
promittũt, predicta probãtur j.de fideiuſ.l.nõ recte.⁊ hoc probat̃
per multa iura,que in correis loquunt̃,quãdo factum vnius alteri
noceat,vel nõ,vt j.eo.l.j.in fi.⁊ in alijs,de quibus j.dicã,ꝙ tunc lo
cum habebit. Preterea poſito ꝙ expreſſe eſſet dictũ,ꝙ eſſent duo
rei,⁊ tũc nõ haberet locũ beneficiũ diuiſionis.qꝛ in iſtis indiuiduis
diuiſio corrumpit ſtipulationẽ.ff.de verb.oblig.l.ſtipulationes nõ
diuiduntur. Vnde duo rei omnino non conſtituuntur. Et idẽ dico
in duobꝰ reis credendi,vt d.l.ij.§.ex his.⁊ facit de ſer.ru.pred.l.via
8 cõſtitui.in fi. Sexto quero, † qualiter cõſtituantur duo rei in obli
gatione facti. Dico quando in obligatione habetur reſpectus ad
opus factũ,ita ꝙ eſt explicabile per aliũ,vt l.continuus.§.ſi ab eo.
ff.de verb.obli.⁊ illo caſu ſine dubio poterũt conſtitui duo rei de
bendi,vt hic. Caſus eſt in l.nemo eſt qui neſciat.ff.eo.ſecundũ Iac.
de Aret. Quandoqꝫ habetur reſpectus ad ipſum fieri,⁊ perſone
induſtriam,⁊ tunc aut promittentes ſunt eiuſdẽ peritie,⁊ poſſunt
conſtitui duo rei,qꝛ idẽ factũ videtur vtriuſqꝫ.d.l.nemo eſt qui ne
ſciat.ſecũdũ lectu.gl. Aut ſunt diuerſe peritie,⁊ tũc nõ poſſunt cõ
ſtitui duo rei debendi,qꝛ factũ vnius videtur diuerſum eſſe a facto
alterius,ſecũdum mentem ⁊ fictionẽ, ⁊ diuerſitas rei que impedit
diuidere impedit conſtitutionẽ duorum reorũ,vt ff.eo.l.ſi id quod.
in fi.tamẽ vno ſoluẽte de equitate,liberatur alter ope exceptionis,
vt d.l.ſi id quod.in fi. Poteſt ergo fieri cõſtitutio duorũ reorum in
obligatione facti,cũ hoc agat̃ nõ aliter,vt ſ.dictũ eſt in alijs. Cir
ca vero correos credẽdi dicas,aut in obligatiõe venit tale pactũ,
factũ ꝙ cõcernit perſonã ſtipulãtis,vt promitto tibi ſeruire in ca
mera,vel in mẽſa,vel curare te ab infirmitate,⁊ ſimilia,⁊ in iſtis,qꝛ
in pſona diuerſorũ diuerſa ſunt facta,⁊ nõ poſſunt cõſtitui duo rei
credendi,vel debendi.ff.eo.l.ſi id qꝺ.in prin.cõiuncta.l.ſeruus.§.fi.
cum l.ſeq.de ope.lib. Aut nõ cõcernit perſonã ſtipulãtis,⁊ tũc aut
vtriuſqꝫ rei credendi equaliter intereſt ⁊ inſolidũ, vt promitto tibi
⁊ Seio ſcribere librũ,⁊ poſſunt cõſtitui duo rei credẽdi,vt l.nemo
eſt qui neſciat.ff.e. Aut nõ intereſt equaliter vtriuſqꝫ ⁊ inſolidũ,vt
promitto tibi facere domũ in fundũ vniꝰ correorũ, ⁊ tũc nõ poſſũt
cõſtitui duo rei ſtipulãdi inſolidũ, qꝛ in pſona vnius,cuius non eſt
fundus nõ valet ſtipulatio, vt l.qui inſulã.ff.de verb.obli.⁊ de hoc
loquitur.d.l.ſi id ꝙ.ſecundũ ſecundã lect. Ex his patet intellectus
l.nemo.ff.e.qꝛ ex his que ibi ſunt ſcripta.nõ eſt bene declarata. Se
9 ptimo quero,† quid de his,qui obligant̃ acceſſorie. Iſta q̃ſtio ha
bet duo puncta. Primo vtrum teneantur inſolidũ,etiam ſi nõ ex
primatur. Secundo,poſito ꝙ inſolidũ teneantur,vtrum ſint duo
correi,ſiue duo rei debẽdi. Circa primũ dico,quod quãdoqꝫ obli
gantur acceſſorie plures pro aliquo alienã obligationẽ principa
liter ſuſcipientes,⁊ illo modo nõ tenẽtur inſolidũ,niſi ſit actũ.vt ſ.
ad Velleia.l.ſi paternã.⁊ ibi no.⁊ idẽ.ff.de fideiu.l.ſi Titius. Quã
doqꝫ obligantur pro vno cõſtituendo plures,⁊ tunc idem,qꝛ qui
libet tenetur pro parte,niſi ſit dictũ quod quilibet teneatur inſoli
dum,vel obligauerint ſe alternatiue,vt ſ.de cõſti.pe.aut.ſi quãdo.
Quandoqꝫ aliqui obligãtur pro aliquo fideiubendo, tũc quilibet
tenetur inſolidũ,etiã ſi nõ ſit dictũ. Inſtit.de fideiuſ.§.ſi plures.⁊ j.
tit.j.l.nõ recte. Quandoqꝫ plures obligant̃ pro alio.ſcilicet,in mã
dando, ⁊ tũc diuerſe ſunt gl. Prima eſt ff.mãdati.l.ſi mãdato Ti
tij.§.Paulus reſpõdit.el ij.qui videtur velle quod hodie requira
tur,qꝺ expreſſe agatur. Expreſſius dicit l.creditor.§.duobus.cod.
tit.cõtrariũ.ſ.quod in mãdatarijs nõ ſit aliud innouatũ hodie. te
net gl.ff.qꝺ iuſſu.l.fi.⁊ id puto verius,per id ꝙ not.in d.§.ſi plures.
Inſti.de fideiuſ.⁊ d.l.nõ recte.j.tit.j.⁊ hoc tenẽt doct.qꝛ per aut.nil
eſt innouatũ in modo cõſtituẽdi,vt ſ.dictũ eſt. Venio ad ſecũdum.
⁊ quero que eſt ratio diuerſitatis inter predictos caſus. Credo qꝺ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

primo caſu, quando principaliter obligationẽ alterius ſuſcipiũt,
ſi hoc agatur quod teneatur inſolidũ, tũc ſunt duo rei, vt d.l.ſi pa⸗
ternam, ⁊ quod ibi no. Quod videtur expreſſum.ff.ad Vellei.l.vir
vxori.§.ſi.cum l.ſeq. In his vero, qui ſe conſtituunt pro alio ſolu⸗
turos, non obligantur inſolidũ, niſi agatur, vel alternatiue ꝓmit⸗
tant, ⁊ tunc an dicãtur duo rei, dic vt ſtatim dicã in duobꝰ fideiuſ
ſoribus, ⁊ mandatoribus, q̃ꝛ eadem eſt ratio, vt l.ſi.§.de conſt.pec.
In duobus vero fideiuſſoribus, ⁊ mandatatoribus.lꝫ teneãtur in
ſolidum, tunc ſi non ſit dictum, lꝫ dicantur fideiuſſores.ff.de fide⸗
iuſ.l.ſi Titius, non tamen ſunt duo rei debendi, vt patet ex diuer⸗
ſitate nominũ, ⁊ titulorum. Nam ſi idem eſſent, quare feciſſet ꝑ ſe
titulũ de duobus reis, a ti.de fideiuſ.⁊ mandat. Secundo pꝫ ex l.
pri.§.coniuncta.l.vt fideiuſ.ff.de fideiuſ. Preterea, lꝫ factũ vnius
correi alteri noceat, vt l.pe.ff.eod. non tamen factũ vnius fideiuſ⸗
ſoris nocet alteri, ſed ſolum ſibi ſuiſque ſucceſſoribus, vt l.ſi ſeruũ.
§.nunc videamus, ⁊ ibi no.de ver.obl. Ad hoc ergo vt iura duorũ
correorum habeant locum inter ſe, neceſſe eſt quod hoc expreſſe
agatur, quod tãquam duo rei intercedant, vt expreſſe habetur in
d.l.vir vxori.§.fin.⁊ l.ſeq. Plus dico, quod ſi expreſſe agatur, ꝙ in
ſolidum teneatur hoc caſu non ſufficeret ad conſtitutionem duo
rum reorum, q̃ꝛ eſſet expreſſio eorum, que tacite inſunt, vt ĩ.tit.j.l.
non recte. Eſt ergo neceſſe, quod tanquam duo rei promittant, ⁊
hoc de pluribus reis debendi, plures vero rei credendi acceſſorie
10 nõ cadunt. Octauo quero, †qd in pluribus gerentibus aliqđ offi
cium, vel aliquam adminiſtrationẽ, dixi in repe.l.j.§.ſi plures.de
exer, nunc quero qualiter obligẽtur. Circa qđ dico quod aliquan⸗
do plures gerunt aliquod negotium ſponte, nullo precedẽte man
dato, ⁊ tunc dico ꝙ non tenentur inſolidum, ſed prout quiſqꝫ geſ⸗
ſerit, vt l.cum alicui.in ſi.ff.de neg.geſt.⁊ qđ no.in gl. Quandoque
preceſſit aliqđ mandatũ a lege vel ab homine, ⁊ tunc, aut admini⸗
ſtratio, vel officium, qđ geſſerunt, eſt publicum authoritate, ⁊ vti⸗
litate, aut eſt priuatum vtilitate, ⁊ publicum authoritate, aut pri⸗
uatum authoritate, ⁊ publicum vtilitate, aut eſt priuatum autho
ritate, ⁊ vtilitate, ſimul. Primo caſu quilibet tenetur inſolidũ, vt l.
Imperator.ff.ad municip.⁊ l.in magiſtratibus.ff.de magi.conuẽ.⁊
ſunt duo rei debendi, ſed non per oĩa, vt l.ſi pupillus.§.j.ff.de ad⸗
miniſt.tu. Et hoc dico ſiue ſit adminiſtrator ordinarius, ſiue dele⸗
gatus, arg.l.ex facto.ff.de nego.geſt.⁊ §.de magiſtr.conuen.l.fin.⁊
quod ibi no.in vlt.glo.licet interdum ſit aliqua differentia inter il
lam materiam, quam tractãtur in d.§.ſi plures. Secũdo caſu, quã⸗
do eſt publicum authoritate minus ſed vtilitate priuatũ, tũc idẽ
q̃ꝛ quilibet tenetur inſolidũ, ⁊ ſunt duo rei debendi, ſed non per o⸗
mnia, vt d.l.ſi pupillus.de admi.tut.⁊ l.j.§.nũc tractemus.ff.de tut.
⁊ ra.diſt.⁊ de admi.tu.l.ij.cum ſi. Et quod dico de tutore, idẽ in cu⸗
ratore, ⁊ in actoribus ab eiſdẽ ordinãdis, vt l.ex facto.in ſi.de neg.
geſt. Tertio caſu, quando adminiſtratio eſt priuata authoritate ⁊
vtilitate, ⁊ tunc aut ſunt exercitores, aut inſtitores, ⁊ q̃ꝛ omnis ad⸗
miniſtratio dicitur eis mandata inſolidum, credo eos teneri inſo⸗
lidum, ⁊ eſſe duos reos, licet non per omnia, vt d.l.j.§.ſi plures.de
exerci.cum ſua gl.que eos comparat tutoribus, vt l.ſi pupillus.de
admi.tut. Aut loquimur in pluribꝰ procuratoribꝰ, ⁊ tunc aut fue⸗
rũt facti inſolidũ, ⁊ erũt duo rei, ſicut tutores, vt l.creditor.§.duo⸗
bus.ff.manda.⁊ qđ ibi not.in princ.gl.⁊ ibi eſt verus intellectus il⸗
lius §.quia officium erat eis cõmiſſum inſolidum, ſed erat dubiũ,
qualiter obligatio, que cõtrahitur occaſione doli vel culpe, cõmit⸗
tatur, ⁊ dic inſolidũ. Nam ſi intelligeremus quod eſſet actũ quod
inſolidũ teneretur nullũ eſſet dubiũ illius.§.nec eſt in hoc aliquid
innouatũ per iura Auth.licet gl.aliter dicat, ⁊ male, quia in modo
cõſtituendi nil innouatur, vt pluries dictum eſt, quia in regula eſt,
quod qui inſolidũ poſſunt adminiſtrare, inſolidũ teneantur, vt l.ſi
plures.de cur.bo.dan. Si vero adminiſtratio nõ fuit commiſſa in⸗
ſolidum, ⁊ tũc vnus nõ poteſt gerere ſine alio, ⁊ quilibet tenebitur
de ſuo tãtum facto, nec erunt duo rei.arg.l.cum alicui.in ſi.de neg.
geſt.l.ſi tamẽ plures.ff.de exerci.in prin.⁊ hoc de reis debẽdi. Plu⸗
res vero reos credendi nõ aduerto poſſe cõtrahi, q̃ꝛ quilibet age⸗
11 ret pro ſuo intereſſe. † Nono quero, plures mercatores gerũt vnã
mercantiam, vel vnam negotiationẽ, an ex contractu vnius quili⸗
bet teneat inſolidũ, ⁊ quilibet poſſit agere, ⁊ an ſint duo rei. Pet.⁊
Io.dicũt quod ſic, ⁊ Cy.ſequitur eos §.ſi cer.pe.l.cũ te.ad ſimilitu⸗
dinem tutorum, ⁊ magiſtratuũ. Certe male dicit, ⁊ cõtra caſum l.ſi
tamen plures.in prin.ff.de exer. Tu dic, qđ aliquando a pluribus
agitur eadẽ negotiatio, que decernitur ex publico, ⁊ tunc fateor ꝙ
ſunt duo rei actiue, ⁊ paſſiue, vt l.ſi vnꝰ.in prin.ff.de pact.⁊ l.ſi duo.
ſi.de arbi.⁊ l.idẽ in duobus.ff.de pac.vbi loquitur de pluribus ar⸗
gentarijs quibus officiũ decernebat ex publico.ff.de eden.l.ſi quis
ex argentarijs, vt no.l.quedam.§.nũmularios.ff.eo.tit. Facit quod
dicitur de magi.cõue.l.magiſtratus.ff.de loc.pu.fruen.l.j.vbi vter⸗
que ſociorũ inſolidũ habet actionẽ. Si vero talis negotiatio fuerit
propria volũtate aſſumpta, non ex publico, ⁊ tũc aut plures gerũt
vnã negotiationẽ, ⁊ mercãtiam per ſuũ inſtitorẽ, vel exercitorẽ, qui
in vulgari appellãtur factores, ⁊ quilibet eorũ tenetur inſolidũ in⸗
ſtitoria, ſeu exercitoria, vt ff.de exer.l.j.in ſi.cũ l.ſeq.⁊ de inſtitoria.l.
habebat.§.ſi.⁊ l.ſeq.⁊ ſatis arbitror eos eſſe duos reos debendi, q̃ꝛ
ad idẽ ⁊ eandẽ obligationẽ vtrunqꝫ teneri cõſtat, ⁊ eſſe obligatos,
vt l.j.§.pe.de exer.⁊ ſic talis actio eſt natiua, nõ datiua. Itẽ ſenten⸗
tia lata pro vno, ꝓdeſt alteri, vt d.§.pe. Itẽ puto ꝙ l.ſi.ĩ.eo.habeat
locũ in eis per illã rationẽ, ne in plus, ⁊c. vt l.ij.de exer. Dico ergo
ꝙ ſunt duo rei debẽdi, duo vero rei credẽdi iſto modo oĩno nõ co⸗
ſtituũtur, q̃ꝛ ex cõtractu exercitoris, vel inſtitoris, non querit̃ actio
niſi ceſſa, aut niſi in ſubſidiũ.l.j.in ſi.⁊ l.ſeq.ff.de ĩſtito.⁊ l.ſi cũ.§.j.de
exerci. Si vero talem negotiationẽ, vel mercantiam gerunt per ſe⸗
ipſos, tũc aut ambo ſimul, ⁊ quilibet tenet̃ pro portiõe, quã habet
in negotiatione, vt l.ſi tamen plures.in prin.de exer. Aut exercent
ſeparatim, puta ſi duo ſint ſocij, vnus exercet Peruſij, alter exercet
Florentie, ⁊ tunc quilibet tenet̃ inſolidũ. Videntur enim inuicẽ eſſe
in ſocietate prepoſiti, arg.l.eius qui in ꝓuincia.ff.ſi cer.pet.⁊ C.de
fabricẽ.l.iure prouiſum.lib.xj.l.traditio.§.ſi.ff.de acqui.rer.do. Pro
hoc facit illa ratio. Ne in plus, ⁊c. qđ tenet Iac.de Aret.in d.l.ſi ta
men plures.in prin.ff.de exer.licet gl.in l.j.in ſi.eo.tit.variet. Deci⸗
12 mo †quero, inſtitor ⁊ exercitor, poſſunt cõueniri ex eorũ contracti⸗
bus. Itẽ preponẽs, ⁊ quilibet eorũ inſolidũ an dicãtur duo rei in⸗
ſolidũ? Videtur ꝙ ſic, vt l.j.§.pe.de exer. Contrariũ puto verius, ꝙ
vnus teneat̃ principaliter, alter acceſſorie, ⁊ ideo magis ipſos cõ⸗
paramus fideiuſſori ⁊ ꝑcipali, vt in patre ⁊ filio l.cũ filius.in princ.
de verb.oblig. Conſtat autem fideiuſſorem, ⁊ principalem non eſſe
duos reos, vt no.in verſ.annus.de ſol.l.cũ quis pro reo.⁊ quod no.
13 per doc.ĩ.eo.l.ſi. Vndecimo † quero, plures domini ex facto vnius
ſerui inſolidũ tenentur de peculio, vt ff.de pecu.l.⁊ ancillarum.§.ſi
quis cũ ſeruo.cum ſi.an tenebũtur, vt duo rei? Breuiter dicerem,
ꝙ quando quilibet tenetur inſolidũ, aut tenentur ratione peculij
quod eſt penes ſeruum tantũ, vel in loco cõmuni, aut reſpectu pe⸗
culij quod eſt penes ſe tantũ, vt ff.de peculio.l.ſi noxali.§.ſi.cũ iij.ll.
ſeq. Primo caſu, dicerẽ eos eſſe duos reos, q̃ꝛ ad idẽ ⁊ eodẽ reſpe⸗
ctu tenent̃, ⁊ eadẽ obligatione, ſicut duo rei, ſicut dixi §.in pluribꝰ
preponentib.inſtitorẽ. Secũdo caſu dico eos nõ eſſe duos reos, q̃ꝛ
in ſingulis perſonis propriũ eſt per ſe peculiũ, ergo, ⁊c. vt l.ſi id qđ.
ff.eod. Item q̃ꝛ actio de peculio habet naturã actionis realis, vt l.
queſitũ.in prin.ff.de pecu.no.per Cy.ĩ.ꝙ cũ eo.l.dominũ.⁊ ſic qui⸗
libet videtur per ſe teneri inſolidũ ad rem diuerſam. Duodecimo
14 quero, †gratia huius, que diuerſitas impediat conſtitutionẽ duo⸗
rum reorũ. Circa ꝙ dico, quod quandoqꝫ eſt diuerſitas in obliga⸗
tione cõtracta tempore, quia vnus obligatur vno tempore, alius
alio, ⁊ tunc aut eſt diuerſitas modici tẽporis, ⁊ nõ impedit conſti⸗
tutionẽ duorũ reorũ, vt l.duos.§.ſi.ff.eo. Aut interuenit interual⸗
lum longũ, ⁊ tũc aut fuerũt duo ſimul interrogati, vel interrogaue
rũt, ⁊ vnus ſtatim, alter ex interuallo reſpõ. vel alteri ex interuallo
reſpõſum eſt, ⁊ vitiat̃ conſtitutio duorũ reorũ debendi ⁊ credendi.
l.ſi ex duobus.in prin.ff.eõ. Aut ſeparatim quilibet fuit interroga⸗
tus, ⁊ quilibet interrogauit.⁊ ſic ſeparatim reſpõſum eſt ex inter⸗
uallo, reſpectu precedẽtis obligatiõis, ſed incõtenti reſpectu ſuę
interrogationis, ⁊ tũc aut in ſequẽti obligatione fuit habita mẽtio
prime vel expreſſe, hoc acto ꝙ eſſent duo rei, ⁊ nõ impedit̃ conſti⸗
tutio duorũ reorũ, vt l.iij.in prin.ff.e. Facit l.Modeſtinus.ff.de ſol.
Aut in ſecũda obligatione nõ fuit facta mẽtio prime, tũc non erũt
duo rei, vt inſtit.eod.§.j. Quandoqꝫ eſt diuerſitas in obligationis
forma, vt puta ego emi, ⁊ ex cauſa emptionis pretiũ promiſi, alius
ꝓmiſit idẽ pretiũ per ſtipulationẽ, cũ ipſe nõ emeret, ⁊ tũc vitiatur
cõſtitutio duorũ reorũ, q̃ꝛ oẽs leges, que loquunt̃ de duobus reis,
dicunt ꝙ cõſtituunt̃ ex ſtipulatiõe, vel ex alio cõtractu, vt l.j.⁊ ij.⁊ l.
eandẽ.in princ.ff.eo.probat̃.ff.in rẽ ver.l.ſi pro parte.in §.ſi.vbi pa⸗
ter, qui obligatur per iuſſum, ⁊ filius qui obligatur ex mutuo, non
ſunt duo rei. Et hec cõcluſio patet in ꝑcipali, ⁊ fideiuſſore, qui nõ
ſunt duo rei, vt dictũ eſt, quia ex diuerſis obligationibus tenẽtur.
Preterea ex diuerſitate forme obligationis inducitur diuerſitas
cauſe, vt patet in exẽplo premiſſo, ſed diuerſitas cauſe impedit cõ⸗
ſtitutionem duorum reorum, vt ſtatim dicam, ergo ⁊c. Non obſt.l.
reos.in prin.ff.eo.vbi dicitur diuerſis actionibus, ꝙ expone, vt ſta
dicã. Quandoqꝫ eſt diuerſitas in obligationis ſubſtãtia, quia licet
in eadẽ forma promittãt, vnus tamẽ obligatur ciuiliter, ⁊ natura⸗
liter, ⁊ alter naturaliter tantũ, tunc non impeditur cõſtitutio duo⸗
rum reorũ, vt l.ſi ex duobus.§.ſi.ff.eo. Quandoqꝫ eſt diuerſitas ex
obligationis cauſa, q̃ꝛ licet eadẽ quãtitas ſit promiſſa, tamẽ cauſa
obligationis aliter reſpicit vnũ quã aliũ, ⁊ iſto caſu vitiatur con⸗
ſtitutio duorũ reorũ.l.qui ſeruũ.ff.de interrog.act.⁊ ibi gl.magna.
⁊ ff.eo.l.ſi id ꝙ.prout ibi loquit̃ de dote. Quandoqꝫ eſt diuerſitas
in re, que in obligationẽ deducit̃.⁊ tũc vitiatur cõſtitutio l.ſi id ꝙ.
ff.eo. Quandoque eſt diuerſitas in qualitate, ⁊ eſt hic aduertẽdũ, q̃ꝛ aut
talis qualitas ſuperuenit poſt cõſtitutionẽ duorũ reorũ inde facta, ⁊
nõ vitiat̃, vt l.eandẽ.§.ſed ſi quis.ḃ.rñ.ff.eo. Aut iſta diuerſitas fuit
in prin.⁊ tũc aut impoſſibile eſt talẽ diuerſitatẽ reduci ad paritatẽ, ⁊
vitiatur

vitiatur cõſtitutio duorū reorum, vt d. §. ſed ſi quis. j. reſponſ. Aut
poteſt reduci ad paritatē, vt ſi eſt diuerſitas temporis vel cõſtitu-
tionis, vel loci, nam in quolibet predictorū poſſibile eſt venire tem-
pus, quo quilibet teneat̃ equaliter, ⁊ non vitiatur cõſtitutio duo-
rum reorū, vt l. ex duobus. la j. ⁊ l. eandem. §. fi. ff. eo. ⁊ Juſtit. eo. §. fi.
Et ſi dicas, que eſt ratio quare diuerſitates impediūt cõſtitutionē
duorum reorum? Reſpõ. licet in veritate obligationes duorū reo-
rum ſint plures, vt d. l. eandem. §. fi. ff. eo. ⁊ l. reos. ⁊ l. ſi reus. eo. tit. l.
generaliter. de fideiuſ. Juſti. eo. §. j. tamen leges volunt ꝙ habeant
tantū effectū vnius, vnde de iure ciuili non admittuntur, quia eſſet
tanta diuerſitas, ꝙ ius non poſſet fingere, qd loco vnius haberen-
tur, tunc impediretur conſtitutio, vt ff. eo. l. nemo. Sed poteſt dici,
ſicut diuerſitas qualitatis in die, vel in cõditione vitiat ſtipulatio-
nem, vt ff. de ver. obli. l. j. §. ſi quis ſimpliciter. quare non vitiat con-
ſtitutionē duorū reorū? Reſpõ. ꝙ ibi loquitur in ſtipulatione, que
ſecūdum veritatem, ⁊ ſecundū fictionem eſt vna. Unde diuerſitas
qualitatis non recipitur, arg. l. eum cui edes. ff. de vſuca. Hic ſunt
plures obligationes vere, licet vna in effectu, ⁊ ideo põt diuerſas
qualitates recipere, vt l. rerum miſtura. ff. de vſuca. Tertiodecimo
15 † quero, plures fecerunt pacem cum pluribus, ⁊ promiſerūt quili-
bet inſolidū ſe inuicem nõ offendere, ſub pena centū librarū, vnus
fuit ab vno offenſus. an oēs de illa parte poſſunt agere inſolidum,
tanquā correi credendi, ⁊ an omnes ex parte offendentis poſſunt
conueniri inſolidum, vt rei debendi? Uidi quoſdam, qui reputāt ſe
multa ſcire, tenētes qd ſic. ſ. ꝙ omnes de parte offenſi poſſunt age-
re, ⁊ oēs de parte offendentis conueniri. Sed hoc eſt falſum. Nam
prout in obligatiōe venit nõ offendere, coheret pſone cuilibet ſti-
pulātis, ⁊ pmittētis. Alia enim eſt offenſio in perſona vnius, alia
in pſona alterius, ſic nõ ſunt duo rei actiue ⁊ paſſiue, qꝛ eſt diuer-
ſitas in re, vt l. ſi id ꝙ. ff. eo. Si vero iſtam obligationē reſpicimus,
prout poteſt cõtineri pena, ⁊ tūc idē, qꝛ reſultat diuerſitas cauſe,
nā ei, qui eſt offenſus, debet̃ dicta pena ſuo nomine, ⁊ ſue offenſio-
nis cauſa, alijs vero nõ deberet̃ nomine offenſionis aliene, ſeu alie
no noīe, ⁊ ſic vitiatur cõſtitutio duorū correorū, vt d. l. ſi id ꝙ. ff. eo.
Si vero iſtā obligationē reſpicimus, prout cõtinet penam, nõ eſt
correus alijs: ſed alij ſi ſunt plures, niſi obligatio penalis ex vna
offenſa eſſet cuilibet, ⁊ a quolibet facta inſolidū, poſſunt eſſe correi
inter ſe, qꝛ nõ reſultat diuerſitas cauſe, nā quilibet debet, ⁊ cuilibet
debet̃ offenſa aliena. Dico ergo ꝙ ſi penalis ſtipulatio fuerit ſim-
pliciter adiecta, quod intelligat̃ ſecundū materiā precedētis obli-
gatiōis, vt quilibet videat̃ promiſiſſe pro ſua offenſa tm̃ ⁊ cuilibet
videtur eſſe promiſſum pro offenſa facta in ſua perſona tantum,
arg. de vſu. l. ſi ſtipulatus. ⁊ ff. de leg. j. l. ſi legati ſeruj. ⁊ de dā. infect.
l. damnum infecti quidam. ⁊ de verb. obli. l. inter ſtipulantē. in prin.
in glo. Si vero in ſtipulatione fuerit expreſſū ꝙ pro vna offenſa ſit
promiſſa pena cuilibet inſolidū actiue, ⁊ paſſiue, tunc dico qd non
ſunt duo correi, per ea, que dicta ſunt, ⁊ de rigore vno ſoluēte, ali⁹
remanet obligatus ⁊ ſi vni ſolueret̃, alteri remaneret actio. ſed de
equitate obſtat exceptio, vt d. l. ſi id qd. in fi. ff. eod. Quartodecimo
16 † quero. ſi plures ſunt, qui ex delicto tenentur inſolidū cuilibet an
ſint correi? Rū. non. qꝛ tenentur inſolidū. Quod apparet, qꝛ vnus
ſoluēs nõ liberat aliū. vt l. ſi id ꝙ. §. fi. de iuriſ. om. iud. ⁊ l. item. Me-
la. §. ſi plures. ff. ad l. Aquil. ⁊ ſ. de condi. fur. l. j. ⁊ ideo non põt dici
vna obligatio in effectu, ꝙ requirit natura correorū. Itē ſentētia
lata pro vno, non prodeſt alteri regulariter, vt d. l. denunciaſſe. §. fi.
17 ff. de adult. Quintodecimo † quero. qd ſi plures tenentur ex quaſi
maleficio, an ſint correi? Iſtud eſt dubiū, ⁊ videtur ꝙ nõ ſed quili-
bet tenet̃ pro parte, vt l. fin. §. ſi plures. ⁊ ibi no. ff. nau. cau. ſta. ⁊ no.
per gl. Inſt. de ob. que ex quaſi male. §. pe. In contrariū videtur ꝙ
ſic. ff. de his qui deie. vel effu. l. j. in fi. ⁊ l. ſeq. ⁊ quod not. ff. de actio. ⁊
oblig. l. ex maleficijs. in §. heres. ⁊ §. is quoqꝫ. in vlti. gl. Quid dice-
mus? Dic quod non ſunt proprie, ⁊ omnino duo rei. ſed quodam-
modo, ſicut plures tutores ſunt, etiā quaſi duo rei, ſed non per o-
mnia, vt dixi ſ. in viij. q. Quod apparet, qꝛ ſicut illi tenentur inſoli-
dum ex quadā neceſſitate legali, ſic ⁊ iſti ex quaſi maleficio, vt d. l.
j. in fi. de his qui deie. vel effu. Item ſicut in illis eſt beneficiū ordi-
nis, vt primo cõueniatur gerens quā non gerens. ita ⁊ in iſtis qui
tenētur ex quaſi maleficio, vt prius cõueniatur faciens, quam alij,
vt l. ſi vero. §. interdū. de his qui deie. vel effu. ⁊ no. ff. eo. ti. l. ij. Item
ſicut inter illos vnus ſoluens habet contra alios beneficiū vtilis
actionis, ita inter iſtos, vt ff. de his qui deie. vel effu. l. ſi vero. §. cū
autem. ff. nau. cau. ſta. l. fi. §. ſi plures. ⁊ ibi no. ⁊ quod not. Juſtit. de
ob. que ex quaſi male. §. fi. Item ſicut inter illos habet locū benefi-
cium diuiſionis, ita inter iſtos, quia tantum teneantur pro parte
oppoſito beneficio diuiſionis, ſed ipſo iure tenentur inſolidū, vt d.
l. j. §. fi. licet noſtri doc. nõ dicant hoc, nec declarent. Item apparet
18 quod vnius ſolutio liberat aliū, vt d. l. j. §. fi. cum l. ſeq. † Sextode-
cimo quero, filius acquiſiuit obligationē ⁊ actionem ex cauſa pe-
culij profectitij, ⁊ ſic etiā hodie acquiritur patri, licet apud filium
remaneat naturalis, an pater ⁊ filius erunt duo rei credendi? Et
hic videtur quod ſic, quia quanquam apud vnum ſit ciuilis, tamē
apud alium eſt naturalis, videtur tamen idem. ⁊ ex eadem cauſa,
ideo non impeditur cõſtitutio duorum reorum. vt l. ſi ex duobus.
§. fi. ff. eo. Et hoc tenet gl. ff. de condi. indeb. l. frater a fratre. in j. glo.
mag. Hoc etiam videtur velle tex. ff. de pact. l. ſi vnus. in prin. Con-
trarium puto quod non ſint correi. Primo qꝛ hic eſt diuerſitas in
cauſa, nam filio debetur ex ſuo cõtractu, ⁊ debetur patri ex diſpo-
ſitione legali. Preterea ſi eſſent duo correi, debitor poſſet filio ſol-
uere etiam patre prohibente, arg. ff. de ſol. l. vero procuratori. §. j. ⁊
in l. aliud. ſed filio nõ poſſet ſolui patre vetante, vt l. quod ſeruus.
ff. depoſiti. ⁊ ff. de ſol. l. quis ſeruo. ergo ⁊c. Preterea apparet quod
pactum filij, vel iuſiurādum delatum ab eo, patri non nocet, vt ff.
de pact. l. cõtra iuris. §. fi. ⁊ ff. de iureiur. in l. quanto magis. cum ſi.
quod ſecus eſt in duobus reis, vt j. dicam. Non obſt. ergo gloſ. in l.
frater a fratre. qꝛ ibi eſt dictio quaſi, que eſt nota improprietatis.
Idem dic in l. ſi vnus. vbi filius ⁊ pater equiparātur duobus reis
credendi, qꝛ vtriqꝫ poteſt ſolui ante prohibitionē patris nõ tamē
ſunt duo rei. ſed magis equiparo eos cedenti, ⁊ ceſſionario, vt l. iij.
j. de dona. Decimoſeptimo, ⁊ vltimo circa premiſſa concludendo
dicas duas regulas. Prima eſt, qui ſint plures rei debendi, ſunt
19 enim † quando plures inſolidū debent idem vere, vel ficte ex vna ⁊
eadem cauſa principaliter, ⁊ ex voluntate. Expone hanc regulam
plures inſolidum. Dixi inſolidum, quia ſecus ſi pro parte, vt l. eos.
§. cum in tabulis. ff. eo. Et hoc vult dicere hec auth. vt ſ. Dixi idē,
qꝛ ſecus ſi diuerſum, vt dixi ſ. in xij. q. Dixi ex eadē cauſa propter
id quod ſupra dixi ea. q. xij. vere, vel ficte dixi, per ea que dixi ſ. eo.
q. vj. principaliter dixi, qꝛ ſecus in acceſſorijs, vel ſ. dixi in vij. q. Ex
voluntate, ideo dixi, qꝛ ſi ſunt ex neceſſitate, non ſunt proprie duo
rei, vt dixi ſ. in viij. q. vel plures ex quaſi maleficio, vt ſ. in xij. q. vel
20 ex natura rei, qꝛ indiuidua, vt ſ. in q. iij. Secūda regula eſt. † plures
rei credendi ſunt, quando pluribus inſolidum debetur idem vere,
vel ficte, ex vna eademqꝫ cauſa principaliter ex voluntate. Prin-
cipaliter dixi, quia ſecus ſi vni principaliter, alij ex conſequentia,
vt ſ. dixi in vj. q. ⁊ ſ. in proxi. q. Cetera vero ſunt expoſita ſ.

21 **De ſecundo.** † vero. qualiter exigantur. ⁊ agant, eſt
videndum. Et primo quero. an plures
rei debēdi poſſunt ſimul cõueniri. Ad quod dicas, quod quādoqꝫ
vult qs plures reos cõuenire, ⁊ quēlibet pro parte virili, ⁊ tūc ſine
dubio poteſt, vt l. iij. §. j. cum ſi. ibi no. ff. eo. eſt autem dubium an in
diuerſis libellis poſſit hoc fieri, an vero vno, ⁊ eodem libello puto
quod tam diuerſis libellis, quā vno, ⁊ videtur colligi ff. de appel. l.
ſi qui ſeparatim. in princ. §. j. ⁊ hac auth. Hoc ita. Et idem dico de
duobus reis credēdi, qꝛ quilibet poteſt agere pro parte, vt proba-
tur ex §. fin. d. l. iij. ⁊ etiam probatur per equiparationē, quam facit
l. ij. ff. eo. que ſic poteſt intelligi, ⁊ dic vt probatur ex fi. d. l. ij. Et pu-
to quod eodem libello ſiue diuerſis. argu. eorum, que dicta ſunt in
reis debēdi, ⁊ facit optime j. de accu. l. ſi accuſatoribus. ⁊ quod ibi
no. Quandoqꝫ quis vult conuenire plures reos debendi. ⁊ quem-
libet inſolidum. Et hic eſt aduertēdum, ſi quidem volo vos conue-
nire ſimul. ⁊ eodē libello, proteſtando qd vna ſolutio ſufficiat, poſ-
ſum, vt hac auth. hoc ita. ⁊ in corpore vnde ſumitur. ⁊ probatur ſ.
ſi plu. vna ſen. fue. condem. l. j. vbi innuit qd potuit eos iudex con-
demnare in vna ſententia inſolidum, ergo ſic erat petitum, qꝛ ſen-
tentia debet eſſe conformis libello. facit ff. de re iudic. l. Paulus. ff.
manda. l. ſi mandato. Titij. §. Paulus reſpond. Et hoc etiā tenet
ibi gl. ⁊ idem dicit Cyn. de leg. ij. l. ſi pluribus. ff. cõmo. ⁊ in d. l. ij. §. j.
per Jac. de Aret. pro hoc facit ff. de verb. oblig. l. in executione. §.
inſolidum. Si vero vult eos conuenire inſolidum, non facta prote-
ſtatione, quod vna ſolutio ſufficiat vel ſimilibus verbis appoſitis,
que habēt vim predicte proteſtationis. tunc talis libellus non de-
bet admitti, vt ſ. de fideiuſ. tu. l. j. ⁊ not. ibi per gloſ. ſuper verbo agi.
que exponit ita quod exigat quaſi dicat, ſecus ſi diceret quod vna
ſolutio ſufficiat. Et eodem modo credo etiā duos reos credendi
poſſe agere eadem ratione. Facit predicta l. ſi accuſatoribus. j. de
22 accuſat. Sed cõtra † predicta opp. de aqua plu. arcen. l. ſupra iter.
§. Caſſius. vbi dicitur quod plures non poſſunt vno ⁊ eodē libello
conueniri, nec agere, ſed debent ſeparatim. reſpōdeo, quia licet ibi
permittat agi ſeparatim, non tamen prohibet agi ſimul, ſi conſen-
tiant, imo poterunt arg. ad hoc ff. de noui ope. nuncia. l. ſtipulatio.
in §. fi. probatur. ff. fa. erciſ. l. heredes. §. ſi inter. Item facit quod no.
per Cyn. ſ. ſi cer. pe. l. eo. quod licet in eo qd ibi dicit diuerſis actio-
nibus, forte non bene dicit, arg. ff. de act. empt. l. non eſt nouū, cum
ſua gl. Quandoqꝫ quis vult conuenire plures inſolidū ſeparatim,
⁊ in diuerſis libellis, tūc ſi quidē ſimul ⁊ eodem tēpore contra plu-
res porrigit libellum, ſeu libellos, puto debere dici idem, ꝙ quādo
vno libello, arg. d. l. ſupra iter. §. Caſſius. Fateor tm̃, ꝙ ad petitionē
partis aduerſe, poſſit agens compelli eos conuenire in vno libel-
lo, ⁊ eos diuerſis inſtantijs non moleſtare. arg. d. l. non eſt. ff. de act.
empt. ⁊ de leg. j. l. huiuſmodi. §. fi. Si vero primo datus eſt vnus li-
bellus, ſecūdo offert̃ alius, tunc ſi quidē loquimur in pluribus reis

credendi, poſt litis conteſtationē ab vno alius non auditur, vt l. ex
duobꝰ. ff. eo. ⁊ ibi dicemus. Si vero in reis debendi, in hoc ego re-
perio opi. Nam gl. in aut. eo. circa fi. dicit ꝙ vnō cōuento nō poteſt
alius cōueniri pendēte iudicio. Idem dicit Azo in ſumma huius
tit. Dyn. vero in l. ij. ff. eo. dicit, quod glo. dicit verū, pendēte cauſa
principali per l. quoties. in §. ſi creditor. ff. de pecu. ſecus pendente
cauſa appellationis, vt l. creditor. in princ. ff. manda. Iac. de Aret.
videtur tenere cōtra gl. per d. l. creditor. ſ. alleg. Ego puto eū bene
dicere, cū inter cauſam principalē ⁊ cauſam appellationis nō poſ-
ſit reddi ratio diuerſitatis. Nō obſt. l. quoties. §. ſi creditor. in prin.
quia ibi nō loquitur in duobus reis, ſecundum ea, que dixi in xj. q.
ſed in his, quorū electio vnius ⁊ ſine exactione liberat alius mero
iure, ideo interim aliū nō pōt cōuenire, vt l. ſi ex duobus. in prin. de
pecu. ſed de equitate vno reperto nō ſoluēdo, poteſt alius cōueni-
ri, vt l. ſi ex duobus prealle. que equitas nō habet locū, niſi lata ſen
tētia, ⁊ facta executione cōtra vnū cū peculiū ſemper poſſit creſce-
re, vt l. queſitū. in prin. ff. de pec. ſed nos loquimur in duobus reis,
in quib. vniꝰ electio nō liberat aliū mero iure, vt no. ff. eo. l. ij. ⁊ l. iiij.
ideo vno cōuento alius poteſt conueniri, vt d. l. creditor. in prin. ſ.
23 mand. † Secūdo quero, quid ſi vnū tantū ex duobus inſolidū vult
cōuenire, ita ꝙ nō aliū. Breuiter dico. Quidā ſunt qui ſunt ꝓprie
duo rei, vt plures tutores, ⁊ plures negotiantes, ⁊ alij ſimiles, de
qbus ſ. in viij. q. dixi, ⁊ iſti de iure antiquo habēt beneficiū diuiſio-
* nis, vt legibꝰ vulgaribꝰ, ⁊ de his nō loquor.* Itē plures obligati
acceſſorie, iſti habebūt beneficiū diuiſionis ex epiſtola diui Adr. ⁊
* in §. plures. inſt. de fideiuſ. cū ſi. ⁊ de his etiā nō loquor. * Quidam
ſunt quodāmodo duo rei, vt qū pluribus vna res cōmodatur, vel
deponitur, ⁊ loquimur de obligatione ſecūdaria, que contrahitur
ratione doli, vel culpe, vt dixi ſ. in proxi. princ. in q. iiij. ⁊ iſti nō ha-
bent beneficiū diuiſionis, ſecundū Iac. de Bel. qꝛ lege nō cauetur
cōtrariū, puto ꝙ etiā de iure antiquo habebāt beneficiū diuiſio-
nis ſicut plures tutores, vt in l. j. §. ſi apud duos. ff. depoſi. ⁊ de his
non loquimur. Sunt alij, qui ſunt duo rei vere ⁊ ꝓprie, ⁊ de his lo-
quimur, ⁊ cōſtat ꝙ de iure Digeſtorū, ⁊ codicis, creditor poterat
cōuenire vnū inſolidū, per iura Digeſtorū, vt in hac l. j. ff. eo. l. iiij. §.
j. ſ. loca. l. ſi diuiſa. cūm ſi. Sed an hoc ſit hodie immutatū per ius
Auth. ⁊ per hāc auth. eſt vidēdū. Dico ergo aut plures rei debēdi
ſunt cōſtituti ex cōtractu celebrato cū vno, ⁊ plures dn̄i ex cōtra-
ctu vnius inſtitoris, vel exercitoris, vt dixi ſ. in q. xj. ⁊ tunc nihil eſt
immutatū, ⁊ remanet firma ratio l. ne in plures. ff. de exerci. Nam
hec auth. in corpore vnde ſumitur, loquit̄ proprie de duobus reis
cōſtitutis ex cōtractu celebrato cū pluribus. Aut plures rei ſunt
cōſtituti ex cōtractu cū pluribus celebrato, vt regulariter fit, ⁊ tūc
aut in obligatione erat aliquod indiuiduum, ⁊ per ius Auth. nihil
eſt innouatū, qꝛ eorū diuiſio rūperet ſtipulationē, vt l. ſtipulatiōes
nō diuidunt̄, de verb. oblig. ⁊ hec auth. loquit̄ in his que ſunt diui-
dua, licet gl. ff. eo. l. reos. §. cū in tabulis. dicat cōtra, ⁊ male, vt dixi
ſ. in v. q. Aut in obligatiōe venit aliquod diuiduū, ⁊ per iura Au-
then. eſt immutatū, vt hodie, ſi vnus inſolidū cōuenitur, ꝙ habeat
beneficiū diuiſionis, niſi alius ſit abſens, vel inops, vt in hac auth.
ꝙ eſt verū, quādo per cōſtitutionē duorū reorū, alternatiue, vel ex
altera parte fideiuſſio interuenit, alias puto, ꝙ de iure antiquo
nihil ſit derogatū, vt j. dicam. vnde per iſtā auth. ſolū in modo exi-
24 gendi eſt mutatū, nō in modo cōſtituēdi. † Tertio quero, quid in
pluribus reis credēdi. Reſpon. per ius Auth. in eis nil reperitur
25 innouatū. Et hoc tenet gl. in aut. eo. circa fi. † Quarto quero, an in
his caſibꝰ vbi plures rei cōueniūt inſolidū ſimul, vno vel diuerſis
libellis, ſit aliquid innouatū? Dico ꝙ ſic. Nā olim nō reperiebatur
prohibitio, licet ꝓceſſus eſſet ſimul inchoatus, cōtra vnū procede-
re, ⁊ cōtra aliū ſuperſedere, imo permiſſū, vt l. nō idcirco. ff. de iudi.
Hodie vero dico ꝙ ad partis petitionē cōmuniter negotiū debet
examinari, ⁊ cōmuniter terminari, vt hac auth. ⁊ in corpore vnde
ſumitur. Et puto, ꝙ ſi aliter fertur ſentētia ꝙ per appellationē, re-
ſcindet̄, arg. ff. que ſent. ſine appel. reſcin. l. j. in fi. ⁊ ſic eſt immutatū
in modo procedēdi. Secūdo olim poterāt plures rei per ſententiā
inſolidū condēnari, ⁊ per conſequēs poterat fieri executio contra
quēlibet inſolidū, hodie vero puto, ꝙ ſi eſſent ſic inſolidū condem-
nati, in tēpore executionis fieret excuſſio facultatum vtriuſqꝫ, ⁊ ſi
vterqꝫ eſſet ſoluendo fieret executio pro parte, vel ſi alter pro ſua
parte nō eſſet ſoluēdo, fieret cōtra aliū, ⁊ hoc vult dicere tex. in cor
pore ibi vbi ſubſtātie eorū qualitas examinabit̄, ꝙ eſt per ſentētiā,
vt ibi patet ex ordine litere. Dices ergo, Beneficiū diuiſionis pōt
opponi poſt ſentētiā, cōtra l. ſi fideiuſ. in fi. j. ti. j. ⁊ ꝙ ibi no. per Dy.
ff. de fideiuſ. l. ſi dubitetur. ⁊ per Cy. in d. l. fideiuſſ. ⁊ in l. exceptionē.
in vlti. q. ſ. de prob. dico ꝙ in caſu iſto vbi plures cōueniunt ſimul,
hoc acto ꝙ vna ſolutio ſufficiat, eſt verū ꝙ ego dixi, nec eſt neceſſe
ꝙ tunc talis exceptio opponat̄, qꝛ tunc de diuiſione faciēda, prout
quilibet ſoluēdo eſt, videtur agi tam ab actore quā a reo. cum lex
ſic diſponit, ſed quādo fit cōuentio inſolidum ſimpliciter, imputet
ſibi qui exceptionē non opponit. In hoc ergo eſt aduertēdum, ꝙ
ſi actor vult aliquē ex duobus reis ſeparatim conuenire, eſt locus
beneficio diuiſionis pēdēte proceſſu, vt in aut. eo. §. j. ſed ſi vult cō-
uenire eos cōmuniter, licet inſolidū, tūc non eſt locus beneficio di-
uiſionis pēdēte proceſſu, ſed eo finito tēpore executionis, ⁊ ita lo-
26 quitur aut. in §. pe. † Quinto quero, quid in pluribus reis credēdi.
Certe in his nihil reperitur innouatum, nec in modo cōſtituendi,
nec in modo exigendi. Ita no. in auth. eo. §. fi. in vlt. gl. in eo ꝙ dicit
27 l. ex duobus. ff. eo. nō eſt correcta. Sed † quero, an vnus ex reis cre-
dendi poſſit facere procuratorē alium? Gloſ. dicit ꝙ non, in l. licet.
§. porro. ff. de procu. Contrariū puto. ſ. ꝙ vnus poſſit agere procu-
ratorio nomine alterius, vt ff. de ſol. l. ſi duo rei. ⁊ gl. cōtraria alleg.
28 nō fundat ſe bona lege, ſi bene aduertatur. † Sexto quero, dixi be-
neficiū diuiſionis habere locū inter correos, ſi ambo ſint ſoluendo
cui incūbat onus probandi, an actori vnum ſoluendo non eſſe, vel
reo opponenti illū eſſe ſoluendo. Et non inſiſto in allegationibus.
Dico enim ꝙ quoddā eſt beneficiū diuiſionis de iure antiquo ex
epiſtola diui Adriani, ꝙ cōpetit fideiuſſori, vt inſti. de fideiuſ. in §.
ſi plures. ⁊ ſ. de conſtit. pecu. l. fi. ⁊ j. tit. j. l. iij. ⁊ l. fideiuſſor. cū ſi. ⁊ iſto
exemplo beneficiū diuiſionis habent tutores, ⁊ curatores, ⁊ ſimi-
les, vt dicit tex. in l. j. §. nunc tractemus. in princ. ff. de tute. ⁊ ra. diſt.
Et in iſto beneficio diuiſionis eſt aduertendū, qꝛ ſiquidē ſoluendo
ſunt omnes, ⁊ hoc cōſtare poteſt, competit beneficium diuiſionis.
Sed ſi conſtat ꝙ non ſunt ſoluendo, ceſſat tale beneficiū, vt dictis
legibus. Sed ſi dubitetur, tunc ille, qui petit diuiſionē, auditur ſi
velit alium cōuenire ſuo periculo. Et de hoc dic vt habes in d. l. ſi
dubitetur. ff. de fideiuſ. ⁊ ſic ille, qui petit diuiſionē debet oſtendere
alium eſſe ſoluēdo, vel grauatur illa ſatiſdatione. Eſt aliud benefi-
ciū, ꝙ veniet ex hac cōſtitutione noua, de duobus reis, ⁊ hic vide-
tur ꝙ in caſu dubij reus non poſſit conueniri, niſi pro parte, vt in
aut. eo. §. j. ⁊ ibi gl. ſuper verbo interim, ⁊ ſic videt̄ hodie ꝙ ſit onus
creditoris, ꝙ nō poſſit agere cōtra vnū inſolidū, niſi facta diſcuſ-
ſione, alius reperiatur nō ſoluēdo. Ratio hec eſt, quia videtur in-
uicem fideiubere. Quod intellige, vt infra dicā in quarta queſtione
principali, ⁊ ideo vnus non debet cōueniri pro parte alterius, niſi
alio diſcuſſo, vt in auth. de fideiuſ. §. j. j. tit. j. aut. preſente. quod autē
ad exemplū illius beneficij conceſſi fideiuſſoribus illud beneficium
conceſſit duobus reis. vt apparet ex aut. eo. in prin. Qualiter autē
29 dicantur inuicē fideiubere, infra dicam. † Septimo quero, pone ꝙ
ad vnū ex correis ꝑuenit tota quātitas, vtrū alius poſſit petere ꝙ
ille prius excutiatur? Reſpon. ſi quidē hoc fuerit actū ab initio cū
creditore, vt ad vnū tantū perueniret pecunia, ⁊ alius eſſet fideiuſ-
ſor. non tn̄ obligauit ſe principaliter, vt correus, ⁊ tunc ſine dubio
poſſet hoc petere per text. in aut. de fideiuſ. §. j. ⁊ j. ti. j. aut. preſente.
Si vero hoc nō fuit actū cum creditore, ſed tantū inter eos, ſic vi-
det̄ prima facie ꝙ factū eorū non preiudicet creditori, vt in aut. eo.
§. ſi vero minus idonei. ibi nullum ſuſtinebit dānum, finaliter tamē
dico, ꝙ ſi alter correus oſtēdit hoc. ſ. totā pecuniā ad aliū ꝑueniſſe,
ſeu negotia ad alium totaliter pertinere, ⁊ ideo petit alium primo
diſcuti ipſius periculo, qđ actor cogitur hoc facere, vt l. vnde que-
ritur. in prin. ff. cōmo. vbi eſt caſus, prout eſt in litera cōueniri. Pro
hoc facit, ꝙ dicit̄: tutor, qui gerit, prius conuenit̄, quā non gerens,
qꝛ ad eū negotiū principaliter ſpectat. Sed contra predicta facit,
qꝛ quando vnus tenet̄ alio excuſſo, nō ſunt duo correi, vt l. deci. de
verb. obli. Sed id verū eſt, ſi ipſa obligatio in illam conditionē dif-
fertur, hic vero obligatio eſt pura, ſed executio eſt dilata. Itē facit
cōtra j. de cur. bo. dā. l. ij. in fi. Sed dico ꝙ illa l. debet intelligi ſecū-
dū iſtā determinationē, niſi alius ad quē ꝑncipaliter ſpectet, petat
30 eū cōueniri ſuo periculo, arg. d. l. vnde queritur. ff. cōmo. † Octauo
quero, dixi ꝙ ad hoc, vt beneficiū diuiſionis locū habeat, requirit̄
ꝙ oēs ſint ꝑſentes, qualiter debeat intelligi, ⁊ qualiter debet con-
ſtare de ꝑſentia ⁊ abſentia. Aduertatis, vt ego iam dixi ſ. iſtud be-
neficium diuiſionis eſt introductū ad exemplum illius beneficij, ꝙ
datur per auth. de fideiuſ. Sed gloſ. in auth. de fideiuſ. §. j. intelligit
ꝑſentes. ſ. ſi ſint in eodē territorio, ita ꝙ facile poſſint citari. Et ad-
uerte ꝙ glo. ibi intelligit in eodē territorio. ſ. eiuſdē ciuitatis, ſecus
ſi eſſent eiuſdē prouincie, vt ſub eodē preſide diuerſarū ciuitatū, vt
ibi patet. Et ꝙ tenēt doct. etiā text. ibi videt̄ exprimere dum dicit
acerbū eſt creditori mittere alibi ⁊c. Sed eo caſu, quo ſunt eiuſdē
territorij, puto ꝙ ad hoc, vt contra vnum tantū procedi poſſit, de-
beat precedere ſolennis excuſſio de perſona, ſicut dictum eſt de re-
bus. ſ. vt citetur, ⁊ ſi non venerit, mittatur familia ad capiendum ⁊
cōducendū eū, ⁊ ſi retulit eū ipſum nō poſſe habere, tunc procedā-
tur cōtra vnū tantū. Ita videtur colligi ex auth. eo. §. pe. hec diſ-
cuſſio circa perſonā probatur de leg. ij. l. cum quidā. §. fi. cum l. ſeq.
31 † Nono quero, vtrū vni correo ſit dandū tēpus ad reducendū ab-
ſentē, ſicut fideiuſſori. Bl. tenet hic ꝙ nō, vt j. tit. j. aut. preſente. ⁊ in
32 auth. eo. §. ſi minus idonei. † Decimo quero, quid ſi aliquis ex cor-
reis eſt ſoluēdo, ⁊ preſens, ſed non poteſt cōueniri. Rn̄. quandoqꝫ
nō poteſt cōueniri ꝓpter defectū prohibitionis in perſona ipſius,
vt qꝛ minor nō habēs tutorē, vel curatorē, ⁊ opꝰ eſſet ire alio loco,
vel debeat

vel debeat dari cū inquiſitione, ⁊ ſic cū magno labore, habebiť
pro abſente.arg.eiꝰ ꝙ not. in auth. de fideiuſ.i §.j.in gl. que inci-
pit,qđ ſi pignus,⁊ qꝛ ſicut imminet periculū extra territoriū pro
petendo debito,ita pro petēdo tutore, vt C.qui pet.tut.l.cum a
matribus.Quandoqꝫ non pōt cōueniri propter defectū iuris,ꝙ
eſt penes actorē,vt qꝛ alter correus, teneť naturaliter tātum,vel
eſt reſtitutꝰ,vel impetrauit reſcriptū Principis,ꝙ nō poſſet cō
ueniri vel ſimilia,⁊ ſic nō eſt ius agēdi, nec etiā ſperať, tūc ſi qui-
dē aliꝰ correus hoc ab initio ſciuit,vel ſcire debuit, ceſſat bñficiū
diuiſionis.per l.ſi Titius.in prin.ff.de fideiu.Sic intelligať l.ſi ex
duobus.in fi.ff.eo.Si vero nec ſciuit,nec ſcire debuit,tūc videtur
Cy.tenere hic,ꝙ habeat bñficiū diuiſiōis,ꝑ d.l.ſi Titiꝰ.ij. reſpō.
Contrariū credo, qꝛ illud bñficiū factū eſt ad exēplū beneficij, ꝙ
datur fideiu.qꝛ pro parte,ꝓ qua videtur pro alio fideiubere pri-
mo debet alter cōueniri,vt dictū eſt, ſꝫ fideiuſ.Illud beneficiū or-
dinis nō cōpeteret,ſiue ponas ꝑncipalē tātū teneri naturaliť, vt
ff.de fideiuſ.l.Marcellus.vbi hoc expreſſe ꝑ Dy.ſiue principalis
ſit reſtitutꝰ in integrū.vt l.j.⁊ ij.C.de fideiuſ.mino.⁊ ff.de ꝓc.l.mi-
nor.ſiue qđ impetrauerit reſcriptū, vt ff. qđ quiſque iur.l. iij.§.ſi
is pro quo. Nō ob.l.ſi Titius. qꝛ aliud in beneficio diuiſionis, ꝙ
competit fideiuſſori,vt ibi no.qꝛ poteſt habere regreſſum contra
principalē,⁊ ideo eſt minus periculū in gl.fi.in caſu noſtro ſecus:
arg.eius qđ not.in d.l.ij.C.de fideiuſ.mino. Sed ſi poneres in ca-
ſu l.ſi Titius principalē ſolū naturaliter teneri, tūc inueſtiga ra
tionem, ⁊ predicta ſunt vera, niſi facto creditoris hoc acciderit,
tunc enim ſecus eſſet,qꝛ actor correo preiudicare non poſſet,vt ff.
de admi.tut.l.ſi pupillus.⁊ de ſol.l. Stichū.§.pe.Quandoqꝫ non
poteſt cōueniri de preſenti,ſed ſpes eſt qđ poſſit cōueniri de futu
ro,vt qꝛ alter ex correis promiſit in diē, vel ſub conditione, alter
pure,iſto caſu,etiā de iure antiquo ille,qui promittit pure,poteſt
ſtatim inſolidum conueniri, vt Inſtit.eo.§.fi.⁊ ff.eo l.ex duobus.
la.j.Qđ videtur tenere gl.ff.de fideiuſ.l.ſi plures.in princ.Sed gl.
in auth.iſta format queſtionē, ⁊ non ſoluit. Dyn. in d.l.ex duo-
bus.in prin.dicit,qđ hodie non poteſt conueniri inſolidum, pro-
pter beneficiū diuiſionis,arg.l.plures.in princ.ff.de fideiuſ. quod
Cy.videtur ſequi,⁊ forte contrariū eſt veritas, nā vt ego dixi,tūc
beneficiū huius auth.habet locū cū videntur inuicē fideiubere,
ſed ille,qui promiſit pure nō pōt videri fideiubere ꝓ eo, qui pro-
miſit in diē,vel ſub cōditione,vt l.Grece.§.illđ.ff.de fideiuſ.†Un-
33 decimo q̄ro,an huic beneficio poſſit renūciari.Gl.⁊ doc.dicūt ꝙ
ſic,qꝛ licitū eſt vnicuique renūciare iuri ſuo, per regulā generalē
quilibet licitum eſt,⁊c. Ita not.Inſti.eo.§.fi.⁊ in auth.eo.§.j.Et
aduerte tamen,qꝛ notarij dicūt in inſtrumentis,ꝙ renūciauit be
neficio nouarū cōſtitutionū de fideiuſſoribꝰ,⁊ de pluribꝰ reis de
bēdi.Et bene dicūt. Nō enim eſt ſolū bñficiū diuiſiōis ſed etiam
illđ,ſcilicet vt fiat ſummarie cauſe examinatio,vt dictū eſt ſupra.
Illud autē,ꝙ apponiť de fideiuſſoribus, fit ad cautelā per illam
opinionē,an videātur fideiubere. †Duodecimo q̄ro, an vnus ex
34 correis conuētus poſſit petere ab agēte cauere correum crede-
di,rem ratam habere? Gl.tenet quod non.ff.ſol.matr.l.ij.in fi. gl.
magne,quod tractant doct.in hac auth. aduerte tamen ſolicite,
quod licet cautio de rato non poſſit peti, tenetur tamen cauere
defendendo debitorem, ſi conuenitur ab alio correo credendi, vt
l.fideicommiſſa.§.plerunque.in fin.ff.de leg.iij.quod eſt notandū.

Tertio principaliter eſt querendū, an factum vnius cor
rei proſit,vel noceat alteri correo debendi, vel
credēdi.Et hic aduertēdū eſt circa multa.Primo circa ſolutionē.
Secūdo de acceptilatione. Tertio de petitione. Quarto de ſnīa.
Quinto de iuramento.Sexto de pacto.Septimo de nouatione.
Octauo de ceſſione.Nono de cōfeſſione. Decimo de ſucceſſiōe in
ſolidū.Undecimo de mora.Duodecimo de culpa.Tertiodecimo
de reſciſione.De quolibet iſtorū eſt videndū,tam ex parte reorū
35 debendi, quā credendi. In primis ergo quero †, an ſolutio facta
vni ex correis credēdi tollat alteri actionē? Et dic, ſi ſolutio eſt fa
cta vni integre,tollitur actio alteri,vt l.ij.⁊ iij.in fi.ff.eo. de pact.l.
ſi vnus.in prin.de noua.l.ſi rē. §.ſi duo cū ſimilibus.⁊ hoc ſi ſolu-
tio eſt facta ſibi,vel eiꝰ legitimo ꝓcuratori.Si vero negotiorū ge
ſtori,dic vt l.ſi qs offerēti.in fi.ff.de ſolut.Si vero pars tantū fue-
rit ſoluta,tūc poſſet dubitari,nā ſicut litis conteſtatio preiudicat
alteri correo in totū,vt j.dicam,ita etiā videtur per partis perce
ptionem.arg.l.iij.de noua.Tamen contrariū eſt veritas:qꝛ ſi ap-
paret pro parte vni ſolutum,alia pars poteſt alteri ſolui, vt l.qui
hominē.§.primo.ff. de ſolu. Ergo apparet qđ alteri non erat pe-
rempta actio.argu.ff.de verbor.obli.l.ſi duo rei.Et illud argumē
tum,quod partis perceptio equiparatur litis conteſtationi,non
eſt verum in materia noſtra,vt probatur in l.cū decem. in prin.ff.
de ſol.cōiuncta.l.ſi quis ſtipulatus fuerit decē in melle.eo.ti.Sed
36 videamus †de reis debēdi,⁊ hoc certū eſt qđ ſolutio facta ab vno
de tota quātitate liberat aliū correum.vt d.l.ij.⁊ iij.eo.tit.Sed an
37 ſolutione partis †facta ab alio videať facta diuiſio , ita ꝙ qlibet
a modo debeat cōueniri viriliť iure exceptiōis pacti.Dic,aut etiā
duo rei tales,qui nō habebāt bñficiū diuiſionis.⁊ tunc recipien-
do ſolutionē ꝑtis ſiue ab vno,videtur diuidere.ita quod alio iure
exceptionis pacti debeo viriliter cōuenire,vt l.ſi creditores. C.de
pac.Fallit fauore legati,vt de leg.j.l.ſi ex toto.§.j.in fi. Aut ſunt
tales ꝑſone,que habēt beneficiū diuiſionis.⁊ tūc aut vnus expri-
mit ꝙ ſoluit ꝓ parte ſua ſpecialiter,⁊ tūc ipſe ſolus liberatur,pro
eo ꝙ ſoluit,ipſo iure ꝓ reſiduo,ope exceptiōis,vt ff.de ſol.l.i his.
§.j.⁊ l.quoties vnꝰ.⁊ ibi de hoc ꝑ Iac.de Are.in ſol.l.ex iudicatū.
C.iud.ſol.ſꝫ ceteri remanēt inſolidū obligati.Aūt ſoluit ſimplici-
ter,nō exprimendo pro ꝑte ſua,⁊ tūc recipiendo partis ſolutionē
de rigore iuris non videor diuidere, ⁊ ſic in reſiduū poſſum quē-
libet inſolidum conuenire,ſed de equitate, ille ſoluens conuentus
poteſt opponere exceptionem beneficij diuiſionis,vt ſic illa ſolu-
tio primo facta ſibi ꝓficiat,vt l.īter eos.§.j.ff.de fideiuſ.licet enim
ibi loquať in fideiuſ.tamē idē ius ⁊ eadē regula eſt hodie in duo-
bus reis habētibus beneficiū diuiſionis.Ratio eſt,nam vbi non
habēt beneficiū diuiſionis,creditor non tenebitur recipere par-
tem,vt l.plane.ff.famil.erciſcund.⁊ l.tuto.§. Lucius.ff.de vſuris.
Unde ſi recepit partē,videtur ex liberalitate facere. ſic inducitur
pacti exceptio,ſed in eo,qui recipit ab vno eorū, qui habēt bene-
ciūm diuiſionis,hoc dici non pōt,qꝛ hoc facit ex neceſſitate, cū in
neceſſitate nemo liberalis exiſtat, ⁊c. vt in l.fideicō.§.ſi rem.ff.de
leg.iij.⁊ de adimen.leg.l.rem,legatā. Et hoc tenebat Old. qđ au-
tem ex neceſſitate teneatur recipere,habes tex.⁊ gl.in [illegible] his.§.j.
ff.de ſol.⁊ l.ex iudicatū.ff.de iudi.ſolu.Sed poſſes dicere,quis erit
effectus huius,cū etiā primo caſu de equitate ſibi proficiat? Re-
ſpon.quādo ipſo iure per partē receptam ſit diuiſio tūc ſi alij ef-
ficiūtur poſtea nō ſoluēdo, nō preiudicat primo ſoluenti, vt l.in-
ter eos.§.cū inter.de fideiuſ. Sed quādo per receptionem partis
ſit diuiſio nō ipſo iure,ſed de eq̄tate,tūc ,illa eq̄tas ita demū ha-
bet locū,ſi in illo tēpore,quo cōueniūtur ceteri ſint ſoluēdo, vt d.
l.inter.§.j.ff.de fideiuſ.ꝑiudicat ergo ſoluēti, ſi poſt ſolutionē alij
38 efficiātur non ſoluendo. Iuxta predicta quero†, verū eſt ꝙ vnus
creditor recipiendo partē ab vno ex correis debendi , preiudicat
ſibiipſi,ſed an alteri correo credēdi preiudicet? Dico quod ex ta-
li partis receptione inducitur pacti exceptio, vnde ſicut idem eſt
in eodē caſu,quo pactū vnius preiudicat alteri correo credendi,
39 ita eo caſu preiudicat talis partis receptio. †Secundo quero,v-
trum acceptilatio facta ab vno correorum credendi,alteri preiu
dicet,⁊ facta vni ex reis debendi alteri proſit? quedam Gl.vide
tur diſtinguere an ſint ſocij,vel nō,per l.⁊ per iuſiurād.§. fi.de ac-
cept.⁊ de noua.l.ſi rē.§.ſi duo. in gloſ.ſuper verbo,fere.⁊ ff.eo.l.ij.
Alia gloſ.videtur indiſtincte dicere,qđ vnius acceptilatio alteri
noceat,vt ff.de pact.l.ſi vnus.circa fi.j.gl.magne.⁊ de ſolu.l.q ho-
minē.§.fi.⁊ ibi gl.⁊ hec eſt ipſa veritas. Nā ꝙ acceptilatio facta
vni correorū debēdi,proſit alteri,etiā ſi non ſit ſocius,hoc expri-
mitur de libe.leg.l.iij.§.nūc de effectu.Facit de accep.l.ſi ex pluri
bus.vbi etiā videtur expreſſum.Itē dico quod liberatio facta ab
vno correorū credēdi noceat alteri etiā non ſocio eadem ratione,
que eſt in reis debēdi,cū in hoc equiparētur. vt l.ij.ff.eo. quia l.⁊
per iuſiurandū.§. fi. de accep. generaliter loquitur.⁊ quia l.ſi rē.
§.ſi duo de noua.equiparat poteſtatē vnius rei credēdi , circa li-
tis cōteſtationē,⁊ acceptilationē, ſꝫ ꝑ litis cōteſtationē vniꝰ ꝑiu-
dicatur alteri,etiā nō ſocio,vt expſſe habes l.fideic.§.plerūque.ff.
de leg.iij.Et ideo dico ego qđ quātum ad hoc idē eſt acceptilatio
⁊ ſolutio ꝑ d.l.ſi ex pluribꝰ.de accep.Et predicta ſunt vera, quā-
do nouatio interponiť ſuper obligatiōe iuris ciuilis.Si vero iu-
ris gētium,dicā in vij.q.Si vero acceptilatio facta eſt vni pro par
te ſua tantū,certe alij pro illa parte nō prodeſt , neqꝫ nocet , vt ſ.
dictū eſt de ſolutione,⁊ videtur caſꝰ in l. ſi ex duobꝰ.iud.ſol. Itē
40 quero†ſi acceptilatio eſt facta vni īſolidū,hoc acto,qđ tantū ſibi
⁊ nō alij ꝓſit,an hoc pactū ad aliū impediat porrigi effectum ſuū?
Gl.tenet ꝙ ſic,in l.⁊ ꝑ iuſiurandū.§. ſi legatorū.ff.de acce. Ad ꝙ
facit ff.de liber.leg.l.ſi qs reū.in prin.⁊ ibi dixi.Preterea,idē vi-
demus in ſolutione,nā ſi vnus hoc acto ſoluit , ꝙ pro ꝑte ſua tan
tum ſoluit,alter nō liberať,vt l.Modeſtinus.ff.de ſol.⁊ hoc tenet
Dy.Circa hoc tñ eſſet pleniꝰ clarius, ⁊ vtilius vidēdum, qꝛ paſ-
41 ſus ſubtilis eſt,ſi bene inſpiciatur. †Tertio q̄ro, de petitione,vt
ſi quid petatur ab vno reorū credēdi,vtrū hoc alijs ꝓſit.Et ſi qui
dē fuit petitio ſimpliciť facta ita ꝙ ad litis cōteſtationē nō eſt ꝑ-
uētū,facta ab vno pōt alijs ꝓdeſſe quo ad interruptionē preſcri-
ptionis,vt j.eo.l.fi.Si vero eſt proceſſū ad litis cōteſtationem, ⁊
tūc ſi q̄dē eſt facta cōteſtatio ſuꝑ toto debito, lex videť velle ꝙ il-
le,qui cōteſtať litē,totū debitū ſibi preoccupet,ita ꝙ alij ſolui non
poteſt,vt l.ex duobus.la ij.ff.eo. Sed ad intellectū illius legis ibi
in gl.dubitať,nec ꝑ doc.declaratur, nā ſecundum Azo. ibi loq̄tur
quādo erāt ſocij:ſecus,ſi nō eſſent ſocij.q̄ opinio eſt mirabilis re-
ſpectu aliarū gl.ꝙ plꝰ ꝑiudicet illi,q nō eſt ſocius quā illi, qui eſt
ſocius.ꝙ videť cōtra omnes alias gl.allegatas,⁊ ſ.tetigi,⁊ j.dicā.

Alij dicunt, qđ ſibi vnus ſolus egit, ⁊ ſuccubuit, ⁊ licet iſtđ ſit ve-
rum in ſe, tñ quātum ad illā legem diuinare eſt. Dico ergo ſimpli
citer reſpōdendum quod per ſolā conteſtationem factam ab vno
correorum credendi, ille ſibi totum debitum ꝓoccupauit, ſiue ſint
ſocij, ſiue nō, vt ff. đ leg. iij. l. fideicōmiſ. in §. plerunque. in fi. vbi ex-
preſſum eſt. Si vero alter ex reis credēdi, ꝑtem tātum petierit, litē
conteſtādo, pro ſua parte tātum ſibi preoccupat, vt ff. eo. l. iij. in fi.
⁊ qđ ſ. dictum eſt in acceptilationibus, ⁊ ſolutionibus. Ex parte
vero reorum debendi, ſi ab vno petat᷑, vtrū proſit creditori quo
ad conſtituendum alios in mora, infra dicā. Sed an alijs reis de-
bendi proſit, vt de toto debito petitione facta ab vno alter reus
debendi ſit liberatus, tex. in l. ſcđa. ff. eodē videt᷑ dicere qđ ſic, ⁊ ff.
de euict. l. ſi ꝑ imprudentiā. in §. fi. ſed tex. j. tit. j. l. fi. dicit cōtrariū.
Gl. dat plures ſolutiones. Una eſt, aut quis petit in iudicio, aut
extra. Iſta ſol. not. in d. l. ij. ff. eo. que ſolutio eſt contra l. fi. j. tit. j. A
lij dicunt in l. ij. ff. eo. petijt animo nouādi, ꝙ non placet q᷑ cū peti
tur ab vno ex correis debendi, agit᷑ contra eū ex ſua propria obli
gatione, ſꝫ nouatio, ꝗ fit lite cōteſtata, fit cū vnus litē inchoatam
contra alium, alterius noīe ſuſcepit, vt ff. de noua l. delegare. Alia
ſolutio eſt, ⁊ illa cōtinet veritatem qđ petitione facta ab vno ⁊ ex-
actione alter liberat᷑, vt d. l. ij. ſecus in petitione tātum facta vt j.
ti. j. l. fi. Facit. ff. de his qui deie. vel effu. l. ꝑceptione. ⁊ depoſi. l. j. §.
ſi apud duos. Si vero ab vno ex reis debendi pars tātum petit᷑,
an ꝑ partis petitionem videat᷑ eſſe facta diuiſio? Gl. in l. credito-
res. ſ. de pac. videt᷑ dicere qđ ſic, vt l. ſi ꝑ imprudentiā. §. fi. Veri-
tas tñ, qđ aut vnum conuenio pro ꝑte, ⁊ non videor diuidere, vt
l. ſi ex toto. §. j. de leg. j. ⁊ j. tit. j. l. reos. Aut omnes pro ꝑte cōuenio
⁊ videor diuidere, vt ſ. tit. j. l. liberum. intelligo autem de petitiōe,
que fit lite cōteſtata, vt patet in d. l. liberum. Sꝫ qđ ſi vnus reorū
credēdi egit ⁊ reus fuit cōtumax, propter qđ miſſus eſt in poſſeſ-
ſionem ex ꝓmo decreto, an videat᷑ ex hoc ſibi debitum ꝓoccupaſ-
ſe, cum hic non interuenit litis conteſtatio. Cogitetis. Item quid
42 †ſi poſt litis cōteſtationē ab vno inſtātia cauſe perijt triēnio, an
remanebit actio cōmunis vtriꝗ; reorum credendi? qđ videtur q᷑
perempta inſtātia perit litis conteſtatio, ⁊ eius omnis effectus.
vt l. cum lite mota. ff. iud. ſol. Facit optime gl. in l. ij. de fruct. ⁊ lit.
expen. in gl. Contrarium credo, nā notum eſt qđ inſtātia perēpta
perimit᷑ litis conteſtatio. ⁊ omnis eius effectus non ꝑfectus ſed
perficiendus in futurū, ſcilicet ſecuta ſnīa, effectus autem iā con
ſummatus, ⁊ ꝑfectus, vt interruptio ꝓſcriptionis, vel vitiū rei liti
gioſe iſta durāt vt no. ſ. de iu. in l. properādū. in §. ⁊ ſi ꝗdem. in gl.
que incipit vt non teneat᷑. Nec ob. gl. ſ. de fruc. ⁊ lit. expen. q᷑ illa
non dicit verū, ſꝫ hic effectus acquiſitus ꝑ litis conteſtationē eſt
iam ꝑfectus, ergo, ⁊c. Sed an ꝑ litis conteſtationem factā corā ar
bitro, vnus ex reis credendi inſolidum ſibi totum debitum ꝓocu
pet? Dic qđ non, vt l. ſi duo. ff. de ar. Nā ibi ſententia lata contra
vnum nō impedit aliud agere qui ſocius nō eſt, ſed ſi ꝑ lit. con. ſi-
bi preoccupaſſet alter omnino repellit᷑. Et hoc ꝓcedit de iure an-
tiquo, hodie ſecus in arbitro ſine pena electo, vt l. cū antea. §. pe.
43 ſ. de arb. Quarto ꝗro †quid de ſnīa, ⁊ an primo ſnīa lata pro vno
ex reis debendi alijs proficiat? Tu dic, aut ſnīa lata eſt ſup facto
quaſi non ſit debitum, vel quaſi non fuerit contractū, aut ſuper
iure, quaſi ꝑſona vnius, non potuerit obligari, aut dubitat᷑. Pri-
mo caſu indiſtincte ſnīa lata pro vno, alteri prodeſt, ſiue ſint ſocij
ſiue non. Et hoc arg. legū dicētiū ꝙ ſnīa lata pro fideiuſſore pro-
deſt reo ꝓncipali, licet fideiuſſor non interſit vt l. duobus. §. a fide
iuſſore. ff. de iureiu. ⁊ de fideiuſ. l. amiſſi. §. fi. Scđo caſu, aut quaſi
ꝑſona ipſo iure nō teneat᷑ ⁊ nō ꝓdeſt alteri, q᷑ nō ſunt duo rei, ar.
l. ſi ex duobus. in princ. ff. eod. Aut quaſi teneat᷑, tamen eſt tutus
aliqua exceptione, vel teneat᷑ ſaltem naturaliter, vel non probauit
creditor, ⁊ tunc aut ſunt ſocij, ⁊ abſolutoria lata pro vno prodeſt
alij. Aut nō ſunt ſocij, ⁊ tunc nō prodeſt, vt ff. rē ra. hab. l. j. Facit.
ff. de arb. l. ſi duo. Et ſic dꝫ intelligi ꝙ no. Jac. de Are. in l. ij. ff. eo.
vbi iſta tetigit. Aut dubitat᷑, ⁊ tunc in dubio videt᷑ lata abſoluto
ria, q᷑ actor nō probauit, ⁊ recte inſpiciendo colligit᷑ exēplum in l.
Jul. in ꝓn. ff. de condi. inde. ⁊ l. procurator. ad exhib. ff. rem ratam
habe. de exceptio. rei iudi. l. ⁊ an eadem. in §. j. ſꝫ aliud in iureiurā
44 do, vt dicā j. in proxima queſtio. †Scđo eſt videndum vtrum ſen-
tentia condemnatoria lata cōtra vnum ex correis debendi, alteri
preiudicet? Et dico indiſtincte qđ non, vt colligit᷑ in l. fi. j. tit. j. vbi
ſententia lata contra vnū, non mādat᷑ executioni contra alium, ſꝫ
contra eum remanet integra actio, ⁊ ſic opus eſt nouo proceſſu, ⁊
ſic abſolutoria aliquādo prodeſt, cōdemnatoria nunꝗ; nocet. Si-
milit᷑ habes ſ. ſi ſer. vē. l. loci corp⁹ §. ſi fund⁹. ⁊ l. ſi de cōmū. eo. ti.
45 †Tertio eſt vidēdum de reis credēdi, ⁊ hic indiſtincte dico, ꝙ lata
ſententia pro vno ſiue ꝯ vnum indiſtincte nocet alijs, cum ꝑ litis
conteſtationem preoccupauerit debitū ille agens, ſiue ſit ſocius, ſi
ue non, vt l. fideicōmiſ. §. plerunꝗ;. ff. de leg. iij. l. ex duobus. ff. eo.
ergo, ⁊c. Dices tu, iſtud eſt ꝯ caſum l. ſi duo. ff. de arbi. vbi ſenten-
tia lata ꝯ vnū de reis credendi, nocet alij ita demū, ſi ſocius eſt, ſꝫ
ibi dico in ſnīa arbitri illđ eſt, ex qua nulla orit᷑ actio, vt C. de ar-
bit. l. j. ⁊ litis conteſtatio facta corā arbitro nō habet illū effectū,
de quo dixi. ſ. proxi. q. ſꝫ ſolum ius ſcilicet qđ orit᷑ ex cōpromiſſo,
46 de quo dicā j. in vj. q. ¶ †Quinto ex ordine quero, de iureiurā-
⁊ hic videt᷑ quodā modo idem dicendum, qđ in ſnīa, nā primo vi
dendum eſt de iuramento delato vni ex correis debendi, qui iura
uit ſe nō teneri, an alteri proſit? Et dic, aut fuit iuratū ſup facto,
quaſi nō ſit debitū, ⁊ indiſtincte alteri ꝓdeſt, ſiue ſint ſocij, ſiue nō,
arg. d. l. ex duob⁹. ⁊ ibi not. in §. a fideiuſ. ff. đ iureiu. Aut ſup iure
quaſi ꝑſona iurātis non teneat᷑, ⁊ tunc iuramentum alteri ꝓdeſt,
ſi ſint ſocij, alias ſecus vt d. l. duobus. §. ex duobus. Aut dubi-
tatur, vtrum ſit delatū ſup iure, vel ſup facto, ⁊ tunc in dubio vi-
detur delatū mere ſup facto, ⁊ nō ſup iure, vt l. fi. de iureiur. ⁊ hoc
tenet gl. in l. duob⁹. §. j. de iureiur. ⁊ ff. qua. re. act. non da. l. j. §. ſi fi
deiuſſor. Et ſi dicas, quare ſec⁹ in ſnīa, vbi non videtur iudicatuꝫ
ſup facto, vt ſ. proxi. q. dictū eſt? Reſpon. q᷑ iuramentū habet vim
ſolutionis, qđ ſecus eſt in ſnīa. Et hoc videt᷑ de intētione gl. ſ. alle.
47 ¶ †Secundo eſt videndum quid ſi vnus ex correis debēdi acto
ri detulit iuſiurādum, an correo noceat? Dico ꝙ non, vt dixi ſ. in
ſententia, vt l. iij. §. pe. ff. de iureiu. l. nā poſtea. cū l. ſeq. eo tit. Illud
eſt verum, quantū ad actionem, que orit᷑ ex iureiur. ſꝫ quātum ad
preſcriptionē interrumpendā, alteri correo nocebit, vt j. eo. l. fi. cō
48 iūcta l. nā poſtea. §. ſi is ꝗ tēporali. ff. de iureiu. ¶ †Tertio eſt vi-
dēdum de iureiu. delato ab vno ex correis credēdi, vtrū alteri no-
ceat? Et dico ꝙ nocet alteri indiſtincte, ſiue ſint ſocij, ſiue non: nā
cum iuramētū habeat vim litis cōteſtatiōis, vt d. §. ſi is ꝗ tēpora
li. ⁊ ꝑ litis cōteſtationē alteri ꝓiudicat᷑, vt dictū eſt in l. fideicōmiſ.
§. plerunꝗ;. de leg. iij. ergo, ⁊c. ſic loquit᷑ l. duob⁹. in princ. ff. de iu-
reiur. ⁊ gl. hoc ſentit in l. ſi vn⁹. in prin. ff. de pact. ⁊ ſic gl. in d. l. de
49 duobus. ꝗ diſtinguit, ſiue ſint ſocij, ſiue nō loquit᷑ male. ¶ †Sex-
to ꝓncipaliter quero de pacto, an pactū factū vni ex correis debē-
di, ꝓſit alijs correis. Et cōmunis doc. opin. eſt, ꝙ pactū vni⁹ ꝓſit
alteri, ſi ſocij ſunt, alias ſecus. Ita not. in d. l. idē in duobus. ff. de
pac. vbi tex. videt᷑ in l. eadē. in §. j. ff. eod. ⁊ ff. de arbit. l. ſi duo. de li.
leg. l. iiij. §. nūc de effectu. Sꝫ certe tex. in d. l. eandē. §. j. videt᷑ requi
rere duo, ſcilicet qđ ſint ſocij, ⁊ cōmunis culpa interueniat. Idē
gl. in d. §. nunc de effectu. videt᷑ ſentire idem, quādo non ſunt ſocij.
Unde pro declarādo iſto paſſu, primo oportet videre qualit᷑ intel
ligātur iura, que dicunt, ſi ſunt ſocij, vel nō, de qua ſocietate hic
intelligat᷑. De hoc ſunt multe gl. Una eſt. ff. ad Velle. l. vir vxori.
§. fi. in gl. magna. que dicit qđ licet communiter contrahant, ⁊ in
communes vſus accipiant, nō tamē dicunt᷑ ſocij. Alia gl. ibi ſe-
quens dicit, qđ ita demum ſunt ſocij, ſi hoc actum eſt, alias ſecus
Alia gl. eſt in l. ſi duo. §. ſi quis cau. que dicit, ſiue ſint ſocij omniū
bonorum ſiue eiuſdē obligationis. Certe in quantum d. gl. dicit
de ſocijs omnium bonorū, bene loquunt᷑, ſed inquantum dicunt
de ſocietate eiuſdē litis, vel eiuſdem obligationis, etiā bene dicūt
ſed debes intelligere hoc acto qđ omne commodum ⁊ incommo-
dum ꝓueniens ex illa lite, vel obligatione ſit commune, ⁊ tunc ve-
re ſunt ſocij, vt ff. pro ſoc. l. ſi vnus ex ſocijs. in prin. Ita tenet Jac.
de Are. in l. eādē. §. j. ff. eo. ⁊ l. ſi duo rei Hoc ꝓmiſſo dico, qđ pactū
factū vni ex reis ꝓdeſt alteri, ſi ⁊ inquātū cōtinet intereſſe eius,
cui pactū factū eſt ſecūdū regulā poſitā ff. de pac. l. ⁊ heredi. §. fi. ⁊
hoc ſiue ſint ſocij, ſiue nō. Declaro primo in non ſocijs, ſi factum
eſt vni pactum de nō petēdo, ſi alter conuētus eſſet ⁊ exactus ha
beret regreſſum ꝯ eum, cui pactum eſt factum in totum, q᷑ forte
tota pecunia ad eum ꝓuenit, vel in partē, ſi pars tantum pecunie
peruenit ad eum eatenus, ſibi pactum ꝓderit, q᷑ eatenus intereſt
eius, cui pactū eſt. Et hoc tenet gl. in dicta l. iiij. §. nunc de effectu,
de lib. leg. Sꝫ ſi ſint ſocij, tūc idē q᷑ ſi alter cōuētus nō eſſet habi
turus regreſſum cōtra illū cui pactū factum eſt, vt puta, ſi ex pro
pria culpa conuenit᷑, tūc pactum factū vni, nō ꝓdeſt alteri. ſecus
ſi eſſet habiturus regreſſum ꝑ actionem ꝓ ſocio, vt q᷑ ex cōmuni
culpa cōuenitur. Et hoc eſt ꝙ dicit᷑ in d. l. eandem. §. j. ff. eo. ſi ſocij
ſunt ⁊ cōmunis culpa interceſſerit. quaſi dicat, ſec⁹ ſi ex ꝓpria cul
pa conueniat᷑. Ad vnum tñ aduerte, ꝙ eo caſu, quo ſocius cōtra
ſociū eſt habiturus regreſſum, tunc pactum factum vni, prodeſt
inſolidū alteri, ⁊ in hoc differt a nō ſocijs. Ad cuius intellectū po
ne exēplum, Sunt duo rei ſocij in viginti, facio vni pactū, certe nō
potero aliū cōuenire in decē q᷑ ſi ille ipſa decē ſolueret, quinꝗ; re
peteret a ſocio, cui factū eſt pactū. Eodē modo ſi vnū tātum dena
riū repeterē, illi⁹ ꝑtē repeteret ab eo, cui eſt factū pactū, cū omne
cōmodū, ⁊ incōmodū debet eſſe cōmune, vt ſ. dictū eſt, ⁊ ideo q᷑
non pōt taliter cōueniri, quin inquietet᷑ ille, cui factū eſt pactum
ideo pactū ſibi ꝓdeſt inſolidū, ⁊ hoc vult dicere, ſi bene aduertat᷑.
ff. de arbi. l. ſi duo, in prin. ꝓut legit᷑ in duob. reis debendi. facit ff.
ſi quis cau. l. ſi duo. in prin. ⁊ ꝙ ibi not. Sꝫ cōtra predicta oppo
nit᷑ de l. ſi ex duob⁹. in princip. ff. de negot. geſt. que contradicit in
duobus. Primo qđ denunciatio vnius, ex ſocijs non prodeſt alte
ri, hic ſecus in pacto. Sed certe licet ibi ſint ſocij, tamen nō erant

correi,qꝛ quilibet pro parte ſua tenebat̃, ideo vnius denunciatio
impedit pro ꝑte tãtum actionem correi,ſed hic loquitur, cum eſ-
ſent inſolidũ obligati,vt rei,⁊ ſocij,tunc pactum factum vni ſim-
pliciter ſolidã obligationem reſpicit, cũ inſolidum teneatur,ideo
aliũ ꝓdeſt,cum paciſcẽtis intereſt,vt dictũ eſt.Sed ſi poneres pa
ctum eſſe factũ vni,pro ꝑte ſua tãtum, tũc fateor qđ alijs nõ pro-
ficeret,qꝛ eſſet eadẽ ratio que eſt in d.l.ſi ex duobus.¶ Secundo
opp.ad illud qđ dixi ꝙ etiam ſi aliquis pro parte dimidia conue-
nitur,habet regreſſum cõtra alium, cui pactũ factum eſt,qꝛ hoc
videtur contra d.l.ſi ex duobus.⁊ qđ ibi no.in vlt.glo. Sed certe
gl.in illa l.dicit qđ illa lex non poteſt habere locum in ſocijs om-
nium bonorũ, ⁊ ideo inquantum hic loquitur in ſocijs omnium
bonorum illa lex non obſt.ſed inquantum loquitur in ſocijs eiuſ-
demꝰ obligationis,illa lex contradicit. Sed forte illa gl.non bene
loquitur,qꝛ ille tex.dicit,qđ ille,qui prohibuit, non debuit dam-
num pati ex perſona alterius, non autem dicit, quod ex perſona
alterius lucretur.Sed ſi alius cõmunicaret ſibi lucrum veniens
ex geſtione,⁊ illud qđ ſoluit geſtori non recuperet,iam hic lucra-
retur.Sed poſito qđ illa gl.verum dicat,Reſpondeo, quod legis
prohibitio habet vim ſolutionis pro parte prohibentis tantum
hic vero pactũ vim ſolutionis nõ habet, vt no.in l.ſi vnus.in §.ſꝫ
ſi generali.ff.de pac.Ratio qꝛ cũ nihil pro ſua parte videatur ſol
uiſſe ille,cui factum eſt pactũ,alter conuẽtus ab altero repeteret.
Habemus ergo ex p̃dictis, ꝙ quandoqꝫ ſunt ſocij,⁊ non correi,⁊
ita loquit̃ l.ex duobus.Quandoqꝫ ſunt correi, ⁊ nõ ſocij,⁊ ita lo-
quitur gl.l.iiij.§.nunc de effectu.ff.de lib.lega.vt ſ.dixi.Quãdo-
que ſunt duo ſocij,⁊ correi,⁊ tũc aut pactũ factum eſt vni ꝓ par-
te ſua tãtum, ⁊ alius põt pro ꝑte ſua conueniri, arg.d.l.ſi ex duo-
50 bus.Aut fit ſimpliciter,tũc dic vt ſ.dixi. Sed quero que † eſt ra-
tio diuerſitatis inter pactum ⁊ acceptilationem. Reſponſio pa-
tet,quia acceptilatio habet vim ſolutiõis.Itẽ que eſt ratio qua-
re diſtinguitur aliter in ſententia,⁊ iuramento, ⁊ aliter in pacto.
Dico qđ ratio eſt , qꝛ ſentẽtia ⁊ iuramentum declarant debitum
non ſubeſſe,ſecus in pacto. Itẽ iuramentũ habet vim ſolutionis
vt dixi. Vidimus an pactũ factum vni reo debendi,proſit alteri.
51 ¶ † Sed quero,an factũ ab vno noceat alteri.Dico qđ quãtum
ad interrumpendã preſcriptionẽ alteri nocet,vt ĩ.eo.l.fi.quo ad
alia nõ reperio ꝙ debeat nocere.ergo , ⁊c.vt l.ſi vnus.§.ante oĩa.
52 ff.de pac.Supereſt vt † videamꝰ de reis credendi,an pactũ vnius
proſit,vel noceat alteri?Et hic eſt aduertendũ,qꝛ quedã ſunt pa-
cta,que totaliter obligationẽ perimũt priſtinam,vt acceptilatio,
⁊ de hoc dictũ eſt.Quedã ſunt pacta,que totaliter priſtinã obli-
gationem non tollũt,vt pactũ de non petendo. Item pactum de
conſtitu.pecu.l.item illa.§.fi.de cõſtit.pecu. Quedã ſunt pacta,
que licet obligationẽ totaliter perimãt,tamen reliquie remanẽt,
vt nouatio,nã noua obligatio loco prime conſtituit̃,⁊ iſta duo ge
nera pactorum quantũ ad propoſitũ videntur eſſe eiuſdem natu-
re,⁊ videtur qđ vnius pactum alteri nõ noceat, vt ff.de pac.⁊ l.ſi
vnus.in prin. In contrarium videtur qđ noceat,vt ff.de conſtit.
pecu.l.idẽ eſt.⁊ de noua.l.ſi rem.§.ſi duo. Gl.in d.l.ſi vnus.ponit
aliquas ſolutiones,que cõtinent merã diuinationẽ, ſed in dicto
§.ſi duo.ponit alias ſolutiones,inter quas ponit hanc.Aut ſunt
ſocij,⁊ pactũ vniꝰ,⁊ nouatio nocet alteri.Ita loquit̃ §.ſi duo.Aut
non ſunt ſocij,⁊ tũc non nocet. Ita loquitur l.ſi vnus.⁊ hoc tenet
Dy.Certe iſta ſolutio eſt directe cõtra caſum legis vnius in p̃nc.
vbi expreſſe loquitur in ſocijs.Sed glo.nititur reſpõdere,ſed nõ
poteſt euadere ſine magna violẽtia.Unde Gul. de Cu.dicit totũ
contrariũ,Aut ſunt ſocij,⁊ pactũ,⁊ nouatio vnius alteri non no
cet.Idẽ in nouatione,vt d.l.ſi vnꝰ.Aut nõ ſunt ſocij,⁊ pactum,⁊
nouatio vnius alteri nocet,vt d.§.ſi duo.ratio huius eſt,quando
ſunt ſocij,debitũ eſt cõmune. vnde vnus nõ poteſt paciſci in pre-
iudiciũ alterius. Sed qñ non ſunt ſocij, debitũ eſt cuiuſque pro-
prium.⁊ vnuſquiſqꝫ poteſt facere quicqd ipſe vult, neqꝫ ĩ aliquo
alteri tenet̃.Pro hoc eſt tex.ff.ad l.Fal.l.in lege Falcidia hoc eſſe
ſeruandũ.tenet etiã hoc Iac.de Bel.in auth.de duo.re.in corpo-
re.Et iſtã opi.puto verã.Do gl.que ita diſtinguit,⁊ allegat ⁊ di-
cit hãc fuiſſe opi. Azo.ff eo.l.ex duobus,licet ipſe aliter dicat Di
co ergo alit̃ ſic ⁊ latiꝰ.Aut ſunt duo rei credẽdi,ex cauſa oneroſa,
qꝛ vẽdiderũt,vel mutuauerũt,vel alio ſimili modo,aut ſunt correi
ex cauſa mere lucratiua, vt puta, ex cauſa legati, vel donationis.
Primo caſu,pactũ vniꝰ nõ nocet alteri,qꝛ debitũ nõ eſt vniuſcu
iuſqꝫ propriũ.ſꝫ magis cõmune ſi pecunia ab vtroqꝫ cõmunit̃
ꝓceſſerit.Caſꝰ eſt in d.l.ſi vnꝰ.ĩ p̃n.ff.de pac.ꝑnt gl. ĩtelligit in ſo-
cietate nõ cõuentionali,vt no.in d.§.ſi duo. Fateor tñ ſi pecunia
ab vno tãtũ ꝑfecta eſſet,ꝙ pactũ vnius alteri noceret,qꝛ vere de-
bitũ eſt vniuſcuiuſqꝫ ꝓpriũ,vt ff.ad Mace.l.ſꝫ Iulianꝰ.§. non ſo
lũ.⁊ §.ſeq.Scđo caſu dic, Aut ſunt ſocij.aut nõ.vt ſ.dixi, ⁊ ſcđm
iſtam diſtinctionẽ debet ĩtelligi.ff.ad Velleia.l.quãuis.in §. quã
quã.⁊ qđ ibi no.in gl.Sed hoc vr̃ contra l.ſi duo.de arbit.ſed ſta
tim apparebit ſolutio.Eſt ⁊ aliud genus pactorum,per qđ prima

obligatio nullo modo perimit̃,ſed ꝑſone paciſcentiũ obligãtur ad
penã,ſi quis peteret,vel ſi fecit cõpromiſſum,nã ſi arbiter vetuit
non petere,ius primũ incõcuſſum remanet ſine aliciꝰ exceptio-
nis obſtaculo,vt l.j.ſ.de arbi.ſꝫ petens incidit in penã,iſto caſu ſi
vnus ex reis credẽdi ꝓmiſit,⁊ vetitũ eſt petere, altero petẽte ĩci-
dit in penã,ſi ſocij ſunt,vt d.l.ſi duo.alias ſecꝰ. Dicetis vos q̃ eſt
ratio ꝙ hic factũ vniꝰ,qui eſt ſociꝰ,magis p̃iudicet,quã ſi non eſt
ſociꝰ,cũ ſupra ꝓxime dixerim ꝯ̃riũ in pacto? Reſp.ille q cõpromi
ſit,nõ fuerat in culpa,geſſit em̃ negotia cõmunia ea diligẽtia,qua
gerebat ſua,vt l.ſociꝰ.ff.ꝓ ſocio.Unde ſi aliter ſociꝰ peteret quic-
quid exigeret,deberet cõpromittẽti ⁊ paciſcẽti cõmunicare. ⁊ ſic
ſi petit noĩe eius,videt̃ petere ad eiꝰ vtilitatẽ,merito in penã inci-
dit.Et hoc dicit tex.ĩ d.l.ſi duo.ſed in pacto põt culpa paciſcẽtis
imputari,cũ debitorẽ liberauit,ideo alius ſocius põt pro ꝑte ſua
agere,nec repellit̃ pacti exceptione,qꝛ illđ qđ exigit, non deberet
communia paciſcẽti ſocio,ꝓpter eiꝰ culpã,⁊ ſic nõ videt̃ agi nomi
ne paciſcẽtis.Sꝫ ſi deberet cõmũicare paciſcẽti,dico ꝙ obſtat pa
cti exceptio,ꝑ d.l.ſi duo,ſi qs cau.⁊ l.ſi duo.in prin.ff.e.⁊ ibi eſt ca
53 ſus,⁊ iſta ſunt ſubtilia,⁊ de mẽte iuris ꝓcedũt.¶ † Septimo que-
ro de nouatione,⁊ p̃mo de reis debẽdi,⁊ tũc dic,Aut vnꝰ paciſcit̃
animo nouãdi,⁊ liberãdi aliũ,tũc nõ eſt dubiũ ꝙ alteri ꝓdeſt, qꝛ
hoc poſſet qlibet extraneꝰ,vt l.ſi Stichũ.§.fi.ff.de noua.de ſol.l.ſi
debitor tuꝰ.Aut vnus paciſcit̃ animo nouãdi obligationem,quã
ipſe tãtũ tenet̃,hoc expreſſo:ꝙ ad aliũ nõ porrigat̃.⁊ tũc alius nõ
liberatur qꝛ idẽ cõtingit in ſolutione,vt ff.mãd.l. Papinianus.⁊
ff.de ſol.l. Modeſtinꝰ.⁊ ibi no.ꝑ Dy. Itẽ in acceptilatione idem
contingit,vt dictũ eſt.Aut ſimplicit̃ animo nouãdi paciſcit̃,⁊ tũc
dico ꝙ vterqꝫ liberat̃, vt ff.ad Velle.l.ſi ꝑ vno.⁊ no.eo.tit.l. quã-
uis.in §.quãꝙ.in pluribꝰ reis credẽdi.refert, an ſi vnus ſtipula-
54 tur animo nouãdi,ꝙ tũc alteri noceat.ſ.dictũ eſt. † Sed circa hoc
poteſt dubitari,quare acceptilatio vni ꝓdeſt ĩdiſtincte,⁊ nocet al
teri,ſed nouatione diſtinguit̃,cũ nouatio habeat vim ſolutionis,
vt d.l.ſi rẽ.de nouatio.Cogita ꝑ te. Sꝫ pone,ꝙ duo erãt rei credẽ
di ex ꝯ̃ctu iuriſgentiũ.vnus liberauit reũ ꝑ ſtipulationẽ ⁊ ſubſe-
quentẽ acceptilationẽ,an alteri reo p̃iudicet?Et dico ꝙ ſtipula-
tio noua nõ p̃iudicat.ſm ea que dicta ſunt.Itẽ acceptilatio in eo
ꝙ per nouationẽ nõ perimit̃ valet iure pacti,nõ iure acceptilatio
nis,vt ff.de accepti.l.ſi acceptolatũ. Sꝫ pactũ nõ p̃iudicat ſimpli
citer,vt dictũ eſt,⁊c.Eſt ergo in queſtione,an hoc pactũ, qđ ex ac
ceptilatione reſultat,habeat eandẽ vim, quam hꝫ acceptilatio in
preiudiciũ rei?Et videt̃ qđ ſic,vt l.⁊ ꝑ iuſiurandũ.in §.ſi fideiuſſo
ri.ff.de acceptilatio.Cõtrariũ dico ꝑ d.l.ſi accepto.⁊ ff.de pac.l.ſi
vnus.§.pen.Nec obſtat §.⁊ ſi fideiuſſori.qꝛ ibi fideiuſſor teneba-
tur verbis.qꝛ aliter teneri non poteſt:ideo in eius perſonã tenuit
acceptilatio.Nã merito porrigit̃ ad reũ. licet reus non teneatur,
ſed hic pro illa ꝑte,que remanet nouata, in nulliꝰ perſona valuit
55 ipſo iure acceptilatio.¶ † Sed quid de nouatione.que fit ꝑ dele-
gationem?Reſpõdeo,ſiue vnus ex reis credẽdi delegauerit , ſiue
vnus ex reis credẽdi fuerit delegatꝰ,dico idẽ per omnia,qđ eſt in
vera acceptilatione ⁊ ſolutione,vt d.l.ſi rem.§.ſi duo. ver. aliogn.
de nouatio.ſoluit em̃,qui delegat,vt ff.ad Vellei.l.quãuis.§.iter
dũ.ff.mãd.l.inter cauſas.§.abeſſe. Itẽ per hãc delegationẽ libera
tur quis a creditore ſuo totalit̃,ſicut ille qui ſoluit,⁊ cui accepto-
fertur,nec põt vti exceptione cõtra eum,cui delegatur,vt d.l.doli
mali exceptio.ff.de noua.ſed in nouatione quãdo promittit eidẽ,
cui p̃mo tenebat̃,hoc non cõtingit.Facit.ff.de noua.l.aliã.⁊ l.qui
56 id qđ.in prin.⁊ §.fi.ff.de dona.¶ † Octauo quero de ceſſione.Cir
ca qđ dicas,Aut ceſſio fit reo debẽdi,cõtra quem fit eo cõſentien
te.⁊ tunc idẽ qđ in delegatione dictũ eſt.vt d.l.ſi rem.§.fin.ibi.nu-
ptu.ipſa ſm vnũ intellectũ.Aut eo non conſentiente,⁊ tũc aut fit
ſuo correo.⁊ ipſe correus,cui cedit̃,ipſa ceſſione eſt liberatus.Ca
ſus eſt ſingularis.ff.de leg.ij.l.qui duos.⁊ de li.lega.l. ſi is q duos.
Aut fit ceſſio extraneo,⁊ tũc hec q̃ſtio eſt dupliciter cõſiderãda.
Prima ex parte reorũ credẽdi, vt ſi vnus cedit actionẽ ſine alio,
ceſſionarius eſt loco rei credẽdi , ⁊ ſic inter eos erit locꝰ iuri p̃oc-
cupatiõis,ſolutionis recipiẽde,ſicut ponit.l.qđ ipſis. ⁊ l. heredẽ.
ff.de reg.iur.⁊ l.minor.in fi.de ꝓcura.Scđo ex parte reorũ deben-
di, ⁊ ſi cõtra vnũ fiat ceſſio,alter nõ liberat̃,ſicut nec petitione fa-
cta ab vno nec ꝓcuratoris conſtitutione,vt ĩ.tit.j.l.fi.tamen ſi ce
dens exiret ab eo,cõtra quẽ facta non eſt ceſſio,ſe onerat, qꝛ aliꝰ
57 iam liberatur,vt l.qui duos.de leg.ij.¶ † Nono quero de confeſ-
ſione, an vnius cõfeſſio proſit alijs,vel noceat? Et circa reos de-
bendi dic, qđ vnius cõfeſſio poteſt alteri nocere quo ad interrũ-
pendam preſcriptionẽ,vt ĩ.eod.l.fi. Prodeſſe autem nõ poteſt, ⁊
ſic nec petitio,nec ſñia condẽnatoria, vt ſ.dictum eſt Circa reos
credendi dic,Aut vnus ex correis credẽdi exigit cõfeſſionẽ a reo
debẽdi,vel ipſi reo cõfeſſionẽ facit ad ipſius liberationẽ. Primo
caſu, ſi quidẽ in iudicio alteri nocet.cũ enim cõfeſſio habeat vim
ſententie,vt ſ.de cõfeſ.l.j. appropriat ſibi totum debitum multo
magis quã per litis cõteſtationem. Si vero extra iudicium,tunc

alteri correo nihil preiudicat,cũ talis cõfeſſio ſolã probationem
inducat.vt l. Publia.in fi.ff. depoſi.prodeſt tñ ad preſcriptionẽ
interrũpendam,vt j.eo.l. Scdo caſu dico qđ talis confeſſio habet
vim pacti de nõ petẽdo, vt l.tale pactum.in prin.ff.de pact.⁊ ff.de
ſol.l.ſi ex plurib.in pñ.⁊ ideo ea,que dixi in pacto,eodẽ modo hic
58 dico. ¶ Decimo q̃ro,de ſucceſſiõe.Et hic eſt aduertẽdũ,an vn⁹
ex reis credẽdi ſuccedat alteri reo debẽdi, vel vn⁹ ex reis credẽdi
alteri reo credẽdi,⁊ tũc neutra obligatio extinguit̃,ſʒ in vtriuſqʒ
perſona vtraqʒ obligatio durat,vt l.ſi reus.ff.eo.⁊ de fideiuſ. l.ge
neraliter.⁊ l.ſi re⁹.ff.đ ſol.l.ſi duo rei.Aut creditor q ſoluẽdo erat
ſol⁹ ſuccedit vni ex reis debẽdi,⁊ ſic eſt caſ⁹ in l. Uranius. ff.de fi
deiuſ.Ex qua colligit̃ talis diſtinctio.Aut illi rei debẽdi erãt ſocij
⁊ ab alio cui nõ eſt ſucceſſum,põt ſolum pro pte peti,vt ibi patet.
Aut nõ erãt ſocij,⁊ tunc ab alio correo de rigore poteſt creditor
petere debitũ ſolidũ,vt ibidẽ in tex.patet.Aut queritur de equi
tate inſpecto obſtaculo exceptionis,⁊ tũc aut fuerunt conſtituti
duo rei ex cauſa oneroſa,qr fuit eis mutuatũ,aut ex cauſa lucrati
ua,qr ex mera liberalitate ꝓmiſerunt vt duo rei. Primo caſu dic
aut ad correũ.cui creditor ſucceſſit,peruenit pecunia mutuata in
totũ.vel in partẽ, ⁊ eatenus creditor agẽs exceptione repellitur
per has rationes. Primo,qr ex parte non põt cedere actionẽ con
tra ſeipſum,ergo.⁊c.vt l. Stichũ.§.pen.ff.de ſol.⁊ not. p gl.in d.l.
Uranius. de fideiuſ. Scdo, qr ſi exegiſſet, teneret̃ illi ex acto pro
parte illa,vt hac l.j.⁊ ibi not.⁊ ibi dicã.vnde dolo facit,q petit,⁊c.
Si vero ad aliũ rẽ.cui ſucceſſit,nil ꝑuenit,tunc in nulla pte obeſt
exceptio.cum cauſa dãde exceptionis non ſubſit. Scdo caſu,quã
do ex mera cauſa lucratiua,idem,qr in nulla parte exceptione re-
pellitur.cũ nulla cauſa dande exceptionis ſubſit, vt l.in lege Fal
cidia hoc eſſe ſeruãdũ.ff. ad legẽ Falcidiam. Idẽ puto ſi vnus ex
plurib.reis debẽdi ſuccedat illi creditori,qui ſolus erat. Nam in
modo petẽdi ab altero idẽ iuris eſt qđ ſ.dixi. Aut vnus reus de
bendi,q ſolus erat,ſucceſſit vni correorũ credẽdi,⁊ tũc idẽ ꝙ alter
correus põt ab eo partẽ petere,ſi ſint ſocij, vel ſi nõ ſunt ſocij,pe-
tet partẽ que ab eo ꝑfecta eſt,vel ſi ex mera liberalitate fuerũt cõ
ſtituti,duo rei credẽdi,alter põt totũ petere ar.eorũ, que ſ.dicta
ſunt.⁊ ff.ſol.mat.l.ſi ſocer.in prin. Itẽ ſi vnus reorũ credẽdi ſucceſ
ſit vni reo debẽdi,qui ſocij erãt, eadẽ ratione. Aut vnus ex pluri-
bus reis credẽdi ſucceſſit vni ex plurib.reis debẽdi,vel econtra,⁊
tunc qđ iuris ſit,habes ex p̃dictis. Sʒ circa hoc poſſet dubitari,
nã ſucceſſio ꝓ ſolutiõe eſt,vt l.Stichũ.§.aliquãdo.ff.de ſolutio. ⁊
l.ſi debitori creditor.ff.de fideiuſ,ſʒ p ſolutionẽ vni⁹,vterqʒ libera
tur,vt dictũ eſt.ergo.⁊c.Sol.patet ex his,que dixi in l.ſi quis pro
emptore.in vl.q.ff.de vſu.⁊ tãgit̃ per gl.in d.l.ſi ſocer.ſol.mat.⁊ in
59 in d.l.vrãnius.de fideiuſ. ¶ †Undecimo q̃ro de mora,an vnius
mora alteri noceat vel ꝓſit:Et primo videamus de reis debẽdi,⁊
circa hoc eſt magna diſceptatio in gl. Nã in l.mora.in §.fi.ff.de v-
ſur.dicit qđ nõ nocet. Sed gl.j.eo.l.fi.⁊ ff.eo.l.pen.videtur dicere
contra.⁊ in qualibet earũ gl.variãt. Unde dic,aut queris an mo-
ra vnius alteri noceat, quo ad impediendũ curſum p̃ſcriptionis
cõtra creditorẽ,⁊ nocet,ſicut ſi vtriqʒ eſſet facta iterpellatio, vt j.
eo.l.fi. Aut queris vtrũ noceat quo ad hoc, vt quilibet teneat̃ de
interitu vel ad vſuras,⁊ tũc aut ſunt ſocij.⁊ nocet,vt ff.eo.l.pe.ali
as nõ nocet,vt l.mora.§.fi.de vſur. Ita tenet gl.in l.i condẽnatio-
ne.§.vnicuiqʒ.đ reg.iur.idẽ tenet Dy.i c. mora.i fi.de regu.iur.li.
vj.eſt, qr ſicut pactũ vni⁹ alteri ꝓdeſt,ita mora vni⁹ alteri nocet.
60 ¶ †Sed iuxta p̃dicta quero.qđ ſi creditor fuit in mora recipien
di ab vno ex reis debẽdi,qui obtulit pecuniã petitã, q̃ poſtea ꝑ-
empta eſt,an alteri hoc ꝓſit: Credo ꝙ ſic indiſtincte, qr quolibet
alio extraneo offerẽte ꝓdeſſet,vt j.de ca.⁊ poſtli.reuer.⁊ l.cũ poſt
liminij.⁊ ff.de ſol.l.qui decẽ.§.ſi cũ mihi Stichũ.ibi,queadmodũ.
61 Facit qđ no.j.de ſol.l.obſignat.†Eſt etiã vidẽdũ circa reos cre-
dẽdi,an vnius mora alteri noceat. Dico ꝙ ſic indiſtincte,cũ enim
quilibet poſſet ſolutionẽ recipere,vt l.ſi vn⁹.in prin.ff.de pac.l.ſi
rẽ.§.ſi duo.ff. de manu.⁊ mora ei⁹, qui potuit ſolutionẽ recipere,
nocet ei,ad quẽ res ꝑtinet, poſito ꝙ ille nullũ ius haberet i re, ſʒ
ſit nud⁹ miniſter,vt l.ſi p te.ſ.de vſu.ff.de act.⁊ obl.l.traiectitie.in
62 princip.gl.ergo multo magis in caſu noſtro.†Sʒ nunquid mora
vnius alteri ꝓſit.i.nũquid factũ vni⁹ correorũ credẽdi cõſtituẽs
debitorẽ i mora,ꝓſit alij vel nõ: Reſp.ꝙ ſic.Sʒ qđ ſi mora eſſet fa
cta vni ex correis credẽdi,vtrũ alteri ꝓſit:cõſtat ꝙ ſic,quantũ ad
interruptionẽ p̃ſcri,vt j.eo.l.fi. Itẽ credo ꝙ quo ad perpetuandã
actionẽ,correus teneat̃ de interitu, qr idẽ eſſet in quolibet extra-
neo interpellãte,vt ff.de vſu.l ſi quis ſolutioni.⁊ qđ no.ff.de verb.
63 obl.l.ſi ſeruũ.§.nũc videamus.†Itẽ iuxta p̃dicta quero,pone cre
ditor primo fuit in mora vno ex duob⁹ reis offerẽte. Scdo credi-
tor interpellauit aliũ reũ,qui non obtulit,an per hoc videat̃ pur-
gata mora creditoris: Quo ad p̃mũ,dico ꝙ nõ,vt l.l.mora.ij.reſp.
64 ff.de verbo.obl. †Duodecimo q̃ro de culpa,an culpa vni⁹ alteri
noceat. Circa qđ dicas ꝙ aut duo rei cõſtituũtur i cõtractu quo
obligatio cõmittit̃ ratione culpe ad intereſſe, ⁊ tunc vnius culpa
alteri nocet,ſicut vn⁹ ex facto alteri⁹ tenet̃,vt ſ.loca.l.ſi diuiſa.⁊ l.
eundẽ.§.fi.eo.tit. Aut cõſtituuntur duo rei ad aliquam ſpeciẽ ad
quã ſtatim cõmittit̃ obligatio, ſed ratione culpe ꝑpetuatur quia
de interitu tenet̃,⁊ tũc dic idem qđ dixi ſ.in mora,vt l.pen.ff. eo.⁊
ibi eſt caſus ſcđm vnã lect. Et predicta ſunt vera,niſi culpa eſſet
cõmiſſa in his,de qbus ſupra ſpecialiter dictũ eſt, qr tunc dic vt
65 ſupra dixi. †Sed an culpa vnius ex reis credendi noceat alteri:
Reſp.in acquirẽdo,hoc eſt in faciẽdo cõmitti ſtipulationẽ nocet,
ſi ſocij ſunt,vt l.ſi duo.ff.ſi qs cau. in alijs dic vt dictũ eſt ſ.de pa-
cto ⁊ mora. Tertiodecimo quero de reſciſſiõe,vtrũ reſciſſio facta
in ꝑſona vni⁹ rei,alteri noceat,vt puta,duo rei erãt liberati,iſta li
beratio reſcindit̃ in ꝑſona vni⁹,an alij noceat: Dic, aut liberatio
reſcindit̃ in ꝑſona illius,cui facta eſt principaliter,⁊ alteri nocet,
vt ff.ad Uelle.l.ſi ꝓ vno.⁊ ff.de his que i fraud.credit.l. fi.in prin.
Itẽ ſi ab initio in eius ꝑſona ipſo iure nõ valuit,vt l.ſi ſpõſus.§.j.
ff.de dona.inter virũ ⁊ vxorẽ.Et predicta puto vera,niſi iſte act⁹
per quẽ liberatio cõtingit,dolo creditoris itercefferit,arg.l.ſi Ti-
tius.ff.de fidei.de ſol.l.qui res.circa prin. Si vero reſciſſio cõtige
rit in ꝑſona eius, ad quẽ liberatio porrigit̃, per quandam conſe-
quentiã,tunc alteri nõ nocet,vt d.l.ſi ſponſus.§.j.⁊ de li.leg.l.ſi is
66 qui duos.⁊ qđ ibi no. ¶ †Quartodecimo quero,⁊ vltimo gene-
raliter de qualibet exceptione,vtrũ exceptio cõpetẽs vni ex reis
debendi,porrigat̃ ad aliũ. De exceptionibus loquor,de quib⁹ ſ.
non eſt dictũ ſpecialiter. Et dic, aut exceptio eſt mere ꝑſonalis,⁊
tunc ad aliũ non porrigat̃,ſicut nec ad fideiuſſores porrigitur,vt
ff.de excep.l.exceptio.cũ ſimi. Aut ſunt alie exceptiões,que ad fi
deiuſſores porrigunt̃,⁊ tũc aut fuit color queſitus, qr in veritate
fideiuſſor erat , ⁊ nõ erat corre⁹,⁊ ad eũ nõ porrigit̃,vt l.ſi mulier.
§.pe. ff. ad Uell. Aut non fuit color queſitus , ⁊ tunc aut erant
ſocij , ⁊ vnius exceptio porrigitur ad alium, vt l. ſi duo rei.ff. eo.
Aut nõ erãt ſocij,tũc ſiquidẽ obligauerũt ſe ex cauſa oneroſa, qr
mutuo acceperũt,⁊ tunc eatenus cõpetit exceptio alteri , quate-
nus ad eum,cui ſine dubio exceptio cõpetit,peruenit de pecunia,
vt d.l.ſed Julianus.§.item ſi duos.ff.ad Mace. Si vero obliga-
runt ſe ex mera liberalitate,tunc exceptio vni cõpetens non pro-
deſt alteri,ſi non ſunt ſocij,vt d.l. ſi duo.ff.eod.l.ſi ex duobus.§.j.

Quarto principaliter eſt videndum, qualiter vni cõtra
alium ſuccuratur,⁊ primo circa duos reos de-
67 bendi. Ad†qđ inueſtigandum eſt, an videãtur inuicẽ fideiubere.
Iſta queſtio tangit̃ hic,vt ff.eo.in multis locis.⁊ in l.vir vxori.in
fi.ff.ad Uelle.⁊ de fideiuſ.l.Uranius.Et fuit magna controuerſia
olim,⁊ hodie. Mar. Sil.tenet qđ vident̃ inuicẽ fideiubere. Joã.cõ
tra,ſcilicet qđ nõ vident̃,niſi ſint ſocij. Azo diſtinguit,vt not. ple-
ne in d.l.vir vxori.⁊ ibi gl.tenet opi. Azo.in auth.eo.in princ.ſed
gl.tenet opi. Joã. Sed cõtra omnes oppo.fideiuſſor non obligat̃
niſi verbis,vt infra tit.j.l.blãditus.ff.de verb.obl.l.v.§.ſatis acce
ptio.⁊ mãd.l.ſi hereditatẽ.§.fin. Sed duo poſſunt re conſtitui ſi-
ne verbis,vt infra.eo.l.ꝓpter.ff.eo.l.eandẽ.ergo nõ vident̃ fideiu-
bere inuicẽ. Dy.tenet opi. Azo.⁊ ad iſtã rationem reſpondet,qđ
illa ratio cõcludit in fideiuſſore expreſſo,ſecus in tacito. Pet.⁊ Ja
co.de Are.⁊ Dy.ſequendo eos dicũt ꝙ duo rei nullo modo videã-
tur inuicem fideiubere.nã in duobus reis quilibet debet ſe obli-
gare inſolidũ,nec attendit̃ ad quẽ pecunia peruenit pricipaliter,
vt infra eo.l.ꝓpter.ſupra ſi cert.peta.l.ſi non ſinguli. ſed ſecũdum
eos,qui dicũt eos inuicẽ fideiubere,hoc nõ eſſet,ergo,⁊c. Prete-
rea,nõ reperitur iure Digeſtorũ nec Codicis,ꝙ duo rei habeant
beneficiũ diuiſionis,ergo,⁊c. Itẽ hoc lege nulla cauetur ꝙ videã
tur fideiubere:ergo,⁊c. In hoc reſidet Cy.hic poſt multa verba.
Uides ergo ꝙ ex p̃dictis omnib⁹ nullã habes claritatẽ. Quid di
cemus: Jac.de Bel.diſputauit iſtã queſtionẽ, ⁊ poſuit eã in aut.
eo.⁊ ibi melius attigit veritatẽ,quã aliquis,tamen multũ obſcu-
re loquit̃. Tu ergo clarius,⁊ melius dicas, ad declarationẽ hui⁹
68 materie:⁊ ſcire debes†ꝙ ex fideiuſſione contrahitur duplex obli-
gatio. Una qua fideiuſſor obligat̃ creditori,⁊ illa ſemper cõtrahi
tur verbis,vt ſ.dixi,⁊ talis ſemp habet beneficiũ diuiſionis,vt j.
tit.j.auth.p̃ſente.nec agit bñficio auth.de duo.reis.⁊ iſte eſt pro-
prie fideiuſſor reſpectu creditoris. Eſt ⁊ alia obligatio, que cõtrahi-
tur inter reũ,⁊ fideiuſſorẽ,⁊ iſta cõtrahit̃ cõſenſu,nã reus videtur
mandare fideiuſſori ꝙ ſoluat,vt l.indebitã. ff.de cõdi.inde.Et de
hoc loquit̃ tit.manda.⁊ illo modo cõſideratur fideiuſſor reſpectu
ipſius debitoris. Itẽ fideiuſſor põt itelligi ſtricte,qui aliene obli-
gationi accedit.vt ff.de fideiuſ.l.j.⁊ l.fideiuſſor. Poteſt etiam ac-
cipi large omnis,qui eſt obligat⁹ pro negotio, qđ ad aliũ ſpectat
nõ ad ſe,⁊ illo modo ſumit̃ in tit.ad Uelleia.⁊ ſ.ad Uelleia.l.j.Si
69 ergo†querit̃,an duo rei videãtur inuicẽ fideiubere. Dic aut que
ris vtrũ dicãtur inuicẽ fideiuſſores reſpectu creditoris,⁊ dico ꝙ
ſic in duobus caſibus tantũ,ſcilicet ſi hoc eſt actũ expꝛeſſe,vt ff.eo.
l.reos.vel eſt color q̃ſitus,vt ff.ad Maced.ſʒ in l.ſed ⁊ Julianus.
§.j.Et iſtis duobus caſibus habẽt bñficiũ diuiſionis de fideiuſ.
nec eſſet neceſſe beneficium de duobus reis. Extra iſtos duos
caſus

caſus nõ videntur fideiubere inuicem reſpectu creditoris. Hoc
dicit gl. in l. ſed Julianꝰ. §. j. Et hoc modo intelligendo verum di
cũt. Ultramontãi. Aut q̃ris vtrũ videant̃ inuicẽ fideiubere quo
ad actionẽ dandã inter reos, ⁊ aſſumẽdo fideiuſſorẽ large, tũc aut
duo rei ſunt cõſtituti ex mera volũtate, ⁊ liberalitate, ⁊ tũc verũ
dicit Joã. ꝙ videntur inuicẽ fideiubere, ſi ſunt ſocij, alias nõ, vt in
l. in lege Falcidia hoc eſſe ſeruandũ. ff. ad leg. Falc. Aut nõ ex me
ra liberalitate, puta q2 pecuniã, quã promiſerunt, receperũt, tunc
vera eſt opin. Azo. q2 catenus videntur fideiubere alter pro alte-
ro, quatenꝰ in veritate negotiũ ad alterũ pertinet, vt d. l. vir vxo-
ri. ad Uelleia. ⁊ ibi not. de in rem verſo. l. ſi pro patre. §. fi. ⁊ ad ma
ced. l. ſed Julianus. §. itẽ ſi duos. ⁊ in iſtis caſibus nõ habẽt bñfi
ciũ de fideiuſſoribꝰ, ſed habent beneficiũ auth. de duob. reis. qđ
exp̃ſſe ĩducit in iſto caſu, quãdo talis alternatiua fideiuſſio ĩduci
tur, vt dixi s. in q. ij. p̃ncipali. Et predicta ſunt vera in duobꝰ reis,
q obligãtur expreſſe, ſꝫ in his, qui obligãtur tacite, vt plures tuto
res, illi non ſunt ꝓprie fideiuſſores, tñ iure antiquo cõueniebãtur
exẽplo fideiuſſorũ, vt l. j. §. nũc tractemꝰ. de tut. ⁊ ra. diſtra. Ex his
apparet tibi veritas huius materie. Scđo quero, q2 hac l. j. dici-
70 tur in tex. † ꝙ ſi vnus ſoluit, ab altero repetit, quero qua actione
repetat, ⁊ an hoc verũ ſit indiſtincte, tñ quicquid dicatur, hec eſt
veritas. Aut duo rei obligãtur ex mera liberalitate, ⁊ tũc aut ſũt
ſocij, ⁊ vnus ſoluẽs repetit ab alio actione ꝓ ſocio. Aut nõ ſunt ſo
cij, ⁊ nullo modo repetit, vt d. l. in lege Fal. hoc eſſe ſeruãdũ, ad le.
Fal. Aut nõ obligãtur ex mera liberalitate. ⁊ tũc aut totũ nego-
tium p̃tinet ad ſoluentẽ, vt puta, q2 tota pecunia peruenit ad eũ,
vel alio modo, ⁊ ille nihil repetit. Aut negotiũ pertinet ad alium,
⁊ tunc ab alio repetit eatenus, quatenus ad ipſum pertinet, ⁊ ſic
in totũ vel in partẽ, vt hac l. j. ⁊ ff. de exercito. l. nec quicquã. de in-
ſtituto. l. habebat. §. fi. ⁊ l. ſeq. Sed qua actione aget, hic eſt aduer
tendũ. Aut plures obligauerũt ſe ex ꝓpria cõuentione, ⁊ ſic vnꝰ
preſente alio ⁊ habet locum actio mãdati, vt l. ſi remunerãdi. §. ſi
paſſus. ⁊ l. qui patitur. ff. mãd. de verb. obli. l. Julianꝰ. §. j. Aut v-
nus obligatur altero abſente, ⁊ põt cõtingere, vt s. dixi in viij. q.
principali, ⁊ ſequẽti queſtione, ⁊ tũc aut ſunt ſocij, ⁊ repetet alter
ab altero actione ꝓ ſocio, vt d. l. nec q̃cquã. de exerci. Aut nõ ſunt
ſocij, ⁊ tũc aut nõ habent beneficiũ diuiſionis, ⁊ ſic q2 negotiũ nõ
poterat expediri pro p̃te, ⁊ tũc aut debitũ fuit contractũ ratione
alicuius rei corporalis, ita qđ cadit in iudiciũ cõmuni diuidũdo,
⁊ tũc repetit cõmuni diuidũdo actione, vt l. habebat. in §. fi. de in
ſtit. Aut fuit contractũ debitum ſimpliciter, vt q2 pecuniam ac-
ceptã diuiſerunt, ⁊ quilibet conuertit in ſuos vſus, ⁊ tunc habet
locũ cõdictio ex hac l. cũ nõ ſit cautũ quo nomine actionis agat̃.
Si vero habebãt beneficiũ diuiſionis, ⁊ ſic negotiũ poterat expe
diri pro p̃te, ⁊ tunc habet locũ actio nego. geſt. ⁊ eodem modo po-
teſt intelligi hec gl. arg. ff. de neg. geſt. l. ſi cõmunes. ff. fam. erciſ. l.
heredes. §. ſi vnꝰ. cũ ſimi. ⁊ ſecũdũ hãc diſtinctionẽ đbet intelligi
71 l. ſi in rẽ. s. ſi cer. pet. ⁊ qđ not. s. loc. l. ſi diuiſa. † Tertio quero, q̃d
de pluribus tutoribꝰ, curatoribus, ⁊ adminiſtratoribꝰ ciuitatis.
ſi vnꝰ ſoluit, qualiter repetat ab altero. Dic vt not. plene in l. j. §.
nunc tractemꝰ. ff. de tute. ⁊ ra. diſtra. s. de trãſac. l. j. ff. de neg. geſt.
72 l. ex facto. ff. ad muni. l. Imperator. §. fi. cũ l. ſeq. ¶ † Quarto que-
ro, q̃d in pluribus depoſitarijs, ⁊ cõmodatarijs, qui ĩ obligatio-
ne ſecũdaria, que cõtrahit̃ ratione doli. vel culpe, tenẽtur, vt duo
rei. Jac. de Bel. dicit ꝙ vnus ſoluẽs nõ habet actionẽ, niſi ſibi ce-
datur, vt l. vnde querit̃. ff. cõmod. Ratio eſt, q2 lege cautũ non re-
peritur. Contrariũ dico, q2 in his eſt, ſicut in pluribus tutoribꝰ,
qui in hoc equiparãtur, vt ff. depoſi. l. j. §. ſi apud duos. ibi, dũ di-
73 cit exẽplo duorum tutorũ † Quinto quero, pone qđ vnꝰ ex duo-
bus reis ſuo iuramento liberat aliũ, an ab alio poterit repetere
tanquam ſi ſoluiſſet. Uidetur qđ ſic, q2 iuramentũ habet vim ſo-
lutionis. Cõtrariũ dicit gl. ⁊ bene, in l. duobus. §. a fideiuſſo. de iu
74 reiur. ⁊ dic vt ibi. ¶ † Sexto quero, an ille, cui facta eſt acceptila-
tio, poſſit ab alio, quẽ liberauit, repetere, ſicut ſi ſoluiſſet qđ vide-
tur, q2 acceptilatio habet vim ſolutionis, vt dictũ eſt. Tu diſtin-
gue, aut fuit ei acceptolatũ cauſa remunerationis, aut non, vt l.
75 idemq́ꝫ. in fi. cũ l. ſeq. ff. mãd. ¶ † Septimo quero, quid ſi vnius cul
pa fuit alter ex correis dãnificatus, an ille dãnificatus poſſit re-
petere. Dico ꝙ ſic, vt d. l. j. §. nũc tractemus. de tu. ⁊ ra. diſt. ff. de-
76 po. l. j. in fi. §. ſi apud duos. ⁊ dixi s. in q. proxi. ¶ † Octauo q̃ro,
quid ſi in pluribꝰ reis credẽdi vnꝰ recipit ſolutionẽ, an alter poſ-
ſit repetere ab eo, ⁊ qua actione. Gl. videt̃ dicere, ꝙ petere põt a-
ctione nego. geſtor. vt ff. de cõdi. inde. l. frater a fratre, circa p̃n. gl.
magne. Itẽ not. ff. de legat. ij. l. ſi Titio, aut Seio. Alibi dicit gl. ꝙ
ita demũ eſt cõmunicandũ. ſi ſunt ſocij, vt no. ff. de ſol. l. qui homi-
nem. §. ij. ⁊ ſic eſt falſa glo. in l. ſi Titio aut Seio. ff. de leg. ij. ⁊ vide
tex. in l. in lege Falc. hoc eſſe ſeruandũ. ff. ad l. Fal. Diſtingue, aut
ſunt plures rei credendi ex cauſa mere lucratiua, ⁊ tũc alter alteri
qđ exigit cõmunicare non tenet̃ niſi ſint ſocij, vt d. l. in lege Falc.
hoc eſſe ſeruandũ. ⁊ qđ not. in d. l. qui hominẽ. §. ij. Aut ſunt cõſti
tuti ex cauſa oneroſa, ⁊ tunc an negotium vere ſpectat ad eum,
qui ſolutionem recipit in totum, vt quia tota pecunia ſua fuit mu
tuata, ⁊ tunc alter ab altero nihil repetet arg. l. ſed Julianus. ff.
ad Macedo. §. non ſolum. ⁊ §. ſeq. Aut negotium ſpectat ad aliũ,
cui non eſt ſolutum in totum vel in partẽ, ⁊ iſte quantum ad eum
ſpectat, repetet ab alio, vt l. ſi iure communi. ff. de noxali. ⁊ per re-
gulam poſitam. ff. ſi cer. pet. l. ſi me ⁊ Titium. Et quia duo rei de-
bendi, ⁊ credendi equiparantur, vt ff. eo. l. ij. ſed in reis debẽdi hoc
eſt, vt in hac l. ⁊ s. prox. dictum eſt. ergo, ⁊c. ⁊ hoc etiam ſtatim pro
babit̃ clarius. Sed qua actiõe repetet, dubitatur, Dic aut ſunt
ſocij, ⁊ repetet actione ꝓ ſocio. Aut non ſocij, ⁊ tũc aut tale debi-
tũ eſt contractum aliter, quã de re communi, ⁊ tunc aut fuerunt
conſtituti duo rei credendi ſimul, ⁊ vnus altero preſente, ⁊ locum
habet actio mandati, quia cum patior te ſtipulari ex re mea, vi-
deor mandare vt ad meam vtilitatẽ ſtipuleris, vt l. ſi mulier. ff. de
iure do. Facit qđ no. ff. ſol. mat. l. que dotis. ⁊ eo. tit. l. poſt dotem.
ſecundum vnam lect. Aut fuerunt conſtituti duo rei credendi in
abſentia, quod poteſt fieri, quando vnus ſub commemoratione al
terius ſtipulatur, etiã ex interuallo, vt ff. eo. l. iij. ⁊ d[ixi] s. in j. q. p̃n.
in xij. q. ⁊ tunc puto competere act. nego. geſt. ⁊ ſic intelligitur gl.
l. frater a fratre. ff. de condi. inde. arg. ff. de neg. geſt. l. pen. Facit de
verbor. obl. l. Julianus. §. qui fundum. ⁊ Juſti. de verbo. oblig. §.
77 ſi quis alij. ⁊ quod ibi not. ¶ † Nono quero, quid ſi vnus ex reis
credendi, facto ſuo aliquem liberauit, vt puta, acceptilatione, vel
quoquo alio modo, an alter poſſit ab altero repetere? Reſpõ. ſic,
eo modo, ac ſi ſolutionem recepiſſet, per hunc tex. ⁊ optime. ff. de
iur. do. l. vir ab eo. Glo. hoc expreſſe dicit in l. ſi vnus. ff. de pact. in
princip. ſuper verbo, nouare. que dicit vnum non poſſe nouare,
78 quin ſocio teneatur. ¶ † Ultimo eſt videndum de actione, que
habet cedi vni ex correis debendi, an, ⁊ quando, ⁊ quo iure, ⁊ in-
quantum cedi debeat, ⁊ quid ſi cedi non poteſt, ⁊ multa alia que
gl. tangit hic, ⁊ s. de tranſac. ⁊ l. j. ⁊ ibi per Cy. ⁊ ff. mand. l. Papi-
nianus. de ſol. l. Modeſtinus. ⁊ ibi p Dyn. ⁊ j. tit. j. l. cũ alter. ⁊ ibi
per Cyn. que omnia omitto, q2 longa eſt repetitio per ſe repetita.

LEX V.

a **Cum quidam.** [a] Interpellatio vnius ex reis promittendi prodeſt, ⁊ nocet omnibus correis. hoc dicit hec ſingularis lex.

ADDITIO

a ALEX. ¶ Cum quidam. Uide Bar. in l. eum qui. §. fi. ff. de ſol. ⁊ in l. duobus. ff. eodem.

De fideiuſſoribus & mandatoribus. Rubr. XLI.

LEX I.

1 ¶ An quando bona publicantur, debitor liberetur?
2 Exceptio adherens rei, quod competit etiam fideiuſſori.

a **Si Liſias.** [a] Publicatio bonorum debito-
ris, fideiuſſorem non liberat. hoc
dicit. Op. exceptio, que cõpetit principali, cõpetit fi-
deiuſſori, vt l. defenſiones. s. de excep. Hic dicit cõtra
rium, quare male. Sol. Dicit gl. illa regula loquitur in exceptio-
nibus, que cõpetunt integro manẽte ſtatu, ſed hic ſtatus eius eſt
mutatus, ergo, ⁊c. Iſta ſol. non placet, Dicendum eſt ergo vt ſta-
1 tim dicam. † Quero, quando bona [b] publicãtur, an debitor libere
b tur. De hoc habemus gl. cõtrarias. Gl. enim hic dicit ꝙ libera-
tur ope exceptionis, vide eam, que eſt prima in fi. Alibi dicit glo.
quod liberatur a ciuili ⁊ remanet naturalis, vt l. vbicunque. ff. de
fideiuſ. Alibi dicunt gl. qđ liberatur a ciuili ⁊ naturali, vt l. ſi de-
bitori. ff. eo. Dubitat alibi, nec determinat aliquid i l. vlt. de duo.
reis. Ueritas eſt, ꝙ liberatur ab vtraq́ꝫ obligatione, non qđ obli
gatio tollatur, ſed in fiſcum tanquã in ſucceſſorem transferatur,
vt d. l. ſi debitori. ⁊ ibi. not. Solummodo ergo perſona ab obliga
tione eximitur, obligatione remanente firma. Per hoc ceſſant cõ
2 traria, nam † qđ dicitur, ꝙ exceptiones, que cõpetunt reo, fideiuſ
ſori etiam cõpetunt, verũ eſt in exceptionibꝰ rei coherẽtibus, vt l.
exceptiones. ff. de except. Sed iſta non eſt huiuſmodi, ergo, ⁊c.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si Liſias. De iſta materia dic per eum in l. ſi vero. ⁊ in l. de die. qui ſatiſ. cog.

b ALEX. ¶ Quero an quando bona. vtrum bonis publicatis li-
beretur debitor ab obligatione. Quid autẽ in exbannito, an libe
retur fideiuſſor, vide Bar. in d. l. ſi vero. in verſic. no. quod obliga
tio. hoc tenuit bar. ⁊ ibi tenet in l. ſi marito. in prin. ff. ſolu. matr.

LEX II.

Creditori. Fideiuſſori ſoluenti tenetur creditor cedere actionem perſonalem, ⁊ hypotecariam. hoc dicit.